

Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad fastställs i enlighet med *bilaga 2*, med de tillägg i tredje sidans fjärde stycke som anges i föredragandetexten.
2. Samtliga nämnder skall tillämpa riktlinjerna.
3. Styrelsen för Stockholms Stadshus AB uppmanas anmoda samtliga bolagsstyrelser att tillämpa riktlinjerna.
4. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning ges i uppdrag att stödja och följa upp tillämpningen av riktlinjerna.
5. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning ges ett samordnande ansvar när det gäller att verka för praktikhandledarutbildning.
6. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning skall överväga åtgärder med anledning av de förslag som lämnas från Kista stadsdelsnämnd.
7. Stockholms stads Näringslivskontor AB uppmanas att tillsammans med kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning på lämpligt sätt sprida information om de goda exempel som finns inom privat näringsliv när det gäller att tillvarata mångfaldens positiva effekter.

Föredragande borgarrådet Teres Lindberg anför följande.

Ärendet

I budget 2004 för Stockholms stad ges kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning i uppdrag att lämna förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för staden. Riktlinjerna ska samordnas med de insatser som görs inom länsarbetsnämndens arbetsmarknadsnämnd i Stockholms stad samt med stadens näringslivspolitiska program.

Ett förslag har utarbetats av en arbetsgrupp under ledning av stadsledningskontorets arbetsmarknads-, integrations- och demokratienhet (se *bilaga 2*). I arbetsgruppen har funnits företrädare för ett antal stadsdelsförvaltningar, Stockholms Näringslivskontor AB (dåvarande näringslivskontoret), utbildningsförvaltningen, länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingar och Proffice Sverige AB har bildats för att ta fram förslaget. Synpunkter har även inhämtats från stadsledningskontorets juridiska avdelning samt från de forskare på arbetsmarknadsområdet som ingår i det vetenskapliga råd som finns knutet till kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning. Utkast till riktlinjer har dessutom vid två tillfällen behandlats i arbetsmarknadsnämnden och då har även de fackliga organisationerna lämnat synpunkter.

Under arbetets gång har de viktigaste erfarenheterna från den nationella storstadssatsningen tagits till vara, särskilt avseende samverkan mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingar.

Arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna i sammanfattning

Målen och inriktningen för arbetsmarknadspolitiken är fastlagda i stadens budget och innebär att stadens nämnder och bolagstyrelser skall sträva efter att

- ? förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till ökad sysselsättningsgrad bland dem som står långt från arbetsmarknaden
- ? främja tillväxten genom utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken.

Kommunen skall, utan att ta över ansvaret för arbetsmarknadspolitiken, komplettera arbetsförmedlingens och andra statliga myndigheters uppdrag. Kommunens insatser skall primärt riktas mot

- ? del- eller heltidsarbetslösa personer med ekonomiskt bistånd
- ? arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 år
- ? SFI-elever

- ? personer med socialmedicinska handikapp som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande eller har rätt till någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd
 - ? personer som av arbetsförmedlingen anvisas till en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling samverkar om
- För att nå de arbetsmarknadspolitiska målen förelås att staden skall tillämpa följande strategier
- ? Tillvarata kompetens och arbetsförmåga
 - ? Samverka och träffa lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingar
 - ? Skapa goda förutsättningar för tillväxt i näringslivet
 - ? Ordna praktikplatser
 - ? Kompetensutveckla genom vuxenutbildning och riktade arbetsmarknadsinsatser
 - ? Öka mångfalden och ta till vara de möjligheter som mångfalden erbjuder i form av olika värderingar, erfarenheter, kompetenser etc. samt motverka diskriminering
 - ? Stöd, samordning och uppföljning

Utifrån dessa strategier har givits några exempel på aktiviteter/insatser som bedöms av strategisk karaktär.

Riktlinjerna avslutas med en beskrivning av ansvarsfördelningen mellan några av de kommunala aktörerna på den arbetsmarknadspolitiska arenan samt hur planering och uppföljning skall gå till. I en bilaga lämnas förslag till innehåll i lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling. Förslaget är utarbetat av en arbetsgrupp med företrädare för arbetsförmedlingar och stadsdelsförvaltningar. Den skall ses som ett redskap för kontinuitet och samverkan.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna i Farsta, Hässelby-Vällingby, Kista, Kungsholmen, Norrmalm, Skärholmen och Vantör, till gatu- och fastighetsnämnden, integrationsnämnden, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden, styrelsen för Stockholms Stadshus AB och styrelsen för Stockholms Näringslivskontor AB samt externt till länsarbetsnämnden, Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv Region Stockholm, Stockholms Hantverksförening, Företagarna Stockholmsregionen samt till LO, TCO och SACO. Förslaget har även behandlats i kommunstyrelsens

handikappråd samt i kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning.

Farsta stadsdelsnämnd understryker inledningsvis att arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvar och att gränsdragningen mellan statens och kommunens ansvar inte framgår klart. Nämnden framhåller att staden inte kan ta över ytterligare arbetsmarknadsverksamhet. Däremot välkomnas ett utvecklat samarbete, särskilt avseende insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden. Ytterligare vägledning för att motverka segregation efterlyses och riktlinjerna föreslås därför utvecklas i detta avseende. Nämnden ställer också ett antal frågor kring möjligheten att utveckla samarbetet med det lokala näringslivet, t ex genom att tillhandahålla subventionerade lokaler till företag som är beredda att erbjuda platser för praktikplatser. ~~Kilsåsby och Långingastadsdelsnämnd~~ ställer sig i huvudsak positiv till förslaget och betonar att den egna nämndens verksamhet ligger väl i linje med föreslagna mål och inriktningar. Dock anser nämnden att det finns människor som helt eller delvis saknar förmåga både att arbeta och att vilja att delta i arbetslivet, oftast p g a omfattande funktionshinder. Behovet av praktiksamordnare påtalas och det föreslås att resurser överförs från stadsledningskontoret, både till detta och för att möjliggöra den föreslagna inventeringen av det lokala näringslivets behov. Stadsledningskontoret föreslås även ges i uppdrag att i arbetsmarknadsnämnden aktualisera behovet av ett närmare samarbete mellan socialtjänstens medarbetare och arbetsförmedlingen. Nämnden berör också näringslivskontorets samordningsansvar liksom nätverket för stadsdelsnämndernas näringslivssekreterare. Programmet bör kompletteras avseende behovet av förebyggande insatser, framför allt för unga människor. Slutligen påpekas vikten av att stadens insatser avseende bristyrkesutbildningar blir mer flexibla.

Kista stadsdelsnämnd beklagar att förslaget saknar två åtgärder som kan ge nya individer arbete, nämligen friår och arbetstidsförkortning. Stockholm bör ha beredskap att utnyttja friåret i sin personalpolitik. Nämnden ställer sig i övrigt bakom huvudinriktningen i förslaget och lämnar ett antal förslag till kompletteringar avseende en fördjupning i Stockholms speciella storstadssituation; en närmare koppling mellan arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, särskilt avseende yrkesutbildningar som svarar mot arbetsgivares rekryteringsbehov samt en matchningsfunktion knuten till detta; en utveckling av lärcenter för att möjliggöra fortsatta studier parallellt med förvärvsarbete; direktiv till stadens näringslivsansvariga att utarbeta förslag på samarbete med näringslivet som utgår från att socialt ansvarstagande blir en allt viktigare kvalitetsgaranti och en faktor i marknadsföringen; en förstärkning

på individnivå av bemötande och planering; en möjlighet att använda försörjningsstödet mer offensivt, som investering i utbildningar; ett system för registrering och uppföljning med Kompetensbanken inom Stockholm Matchning som modell.

Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget och delar i allt väsentligt de synpunkter som framförs. Arbete och egenförsörjning är en viktig förutsättning för delaktighet i samhället. Nämnden anser att föreslagna mål, målgrupper och strategier stämmer väl överens med det arbete som redan bedrivs. Dock anser nämnden att det krävs ökade resurser för att klara målet om lika många praktikplatser som arbetsenheter. Beträffande förslaget om mångfald på alla nivåer i stadens organisation betonas att rekryteringar ska baseras på kompetens. Nämnden efterlyser också anvisningar om vilken form av uppföljning och dokumentation som krävs. Redan idag redovisas aktiviteter och resultat i verksamhetsplaner, tertiärrapporter och verksamhetsberättelser.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att förslaget i huvudsak är bra men har invändningar mot uttrycket ”dem som står långt från arbetsmarknaden”, ett sätt att kategorisera som man anser predestinerar personer till ett utanförskap. Nämnden föreslår att staden i stället vänder oss till ”personer som saknar arbetslivserfarenhet eller är långtidsarbetslösa”.

Vantörs stadsdelsnämnd anser att föreslagna mål, målgrupper och strategier stämmer väl överens med det arbete som nämnden bedriver idag. Exempelvis är förvaltningens arbetsmarknadsenhet samlokaliserad med arbetsförmedlingen. Osäkerhet när det gäller varaktigheten i olika insatser beskrivs som ett problem. Mål som är gemensamma för staden och arbetsförmedlingen är en viktig förutsättning för långsiktigt hållbara resultat. Beträffande uppföljning påpekar nämnden att uppföljning av arbetsmarknadsaktiviteter ingår i stadens integrerade ledningssystem. Det vore önskvärt att staden och arbetsförmedlingen samordnar sina nyckeltal och sin statistik. Nämnden instämmer i förslaget att antalet praktikplatser bör utökas.

Gatu- och fastighetsnämnden berör problemet att flera av stadens program, riktlinjer m.m. inte är anpassade till det integrerade ledningssystemet, ILS. De arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna bör resultera i av fullmäktige preciserade övergripande mål och prioriterade inriktningar i kommande budgetar snarare än att bli ytterligare ett separat program. Förutom denna allmänna synpunkt anser nämnden att det är positivt att staden preciserar sina arbetsmarknadspolitiska mål och anger strategier för att nå dem. Nämnden ser som sin huvudsakliga uppgift i detta sammanhang att främja ett livskraftigt näringsliv, något som tydliggörs i verksamhetsprogrammet för 2004 under

rubriken "Fungerande näringsliv och arbetsmarknad". Därav följer att samverkan mellan riktlinjerna och stadens näringslivspolitiska program är angeläget. Nämnden understryker också att riktlinjerna tydligare bör belysa möjligheten till arbetstidsförkortning för stadens anställda.

Integrationsnämnden stödjer förslaget och understryker värdet av den centrala utgångspunkten att alla människor har arbetsförmåga och en vilja att delta i arbetslivet. Nämnden har inom sitt ansvarsområde konsekvent betonat egen försörjning som en grund för framgångsrik integration, bl a genom att initiera de yrkesinriktade rekryteringsprogrammen. Utmaningen när det gäller riktlinjeförslaget ligger i att implementera de goda intentionerna i stadens alla verksamheter så att arbetsmarknadspolitiken inte endast blir en fråga för de aktörer som nämns i riktlinjernas avsnitt om ansvarfördelning. Behovet att hjälpa ungdomar att få in en fot på arbetsmarknaden poängteras särskilt. Nämnden påpekar därutöver att näringslivet är en av tillväxtens främsta drivkrafter, inte den allra främsta, och lyfter också fram det arbete som pågår avseende en modernisering och breddning av stadens riktlinjer för verksamheternas mångfaldsarbete. Det är viktigt att staden, i egenskap av stor arbets- och servicegivare, föregår med gott exempel.

Socialtjänstnämnden redogör för erfarenheter inom det egna ansvarsområdet av både framgångsrikt och misslyckat arbete med att öka förvärvsfrekvensen och minska beroendet av försörjningsstöd. Erfarenheterna föreslås fungera som komplement eller anvisningar till riktlinjerna. Det påpekas att förslaget saknar mätbara mål och konkreta anvisningar för arbetet samt ett resonemang om sambandet mellan insatser på kommunal, regional, nationell och EU-nivå. Nämnden konstaterar dessutom att samarbetet med länsarbetsnämnden bör utvecklas och att det därvidlag är särskilt angeläget att tydliggöra ansvaret för olika målgrupper. Dock är det inte givet att Stockholms arbetsmarknadsnämnd är bästa forum för en utveckling av samarbetet mellan socialtjänst, försäkringskassa och arbetsförmedling. Nämnden påpekar också att handikapprörelsens synpunkter bör inhämtas och redovisas i ärendet.

Utbildningsnämnden är positiv till förslaget och betonar att det har föregåtts av ett omfattande förankringsarbete samt att erfarenheterna från den s k Storstadssatsningen noga har tagits tillvara. Nämnden uttalar därutöver att inte endast näringslivet utan hela infrastrukturen med väl fungerande utbildning, barnomsorg, kultur, kommunikationer m m är viktiga drivkrafter för tillväxten och måste värnas av staden.

Stockholms Stadshus AB har lämnat ett kontorsyttrande som även redovisar svar på en underremiss till AB Stockholmshem och SISAB. Koncernledningen tillstyrker förslaget och anser att riktlinjerna är en bra utgångspunkt för

bolagen, bl a när det gäller att bredda rekryteringsbasen för att säkra den framtida kompetensförsörjningen. Dotterbolag inom koncernen erbjuder redan nu praktikplatser och sommarjobb för att marknadsföra sig och underlätta kommande rekryteringar. I sina svar ställer sig AB Stockholmshem och SISAB positiva till att utveckla dessa insatser.

Stockholms Näringslivskontor AB har lämnat ett kontorsyttrande som anmäls till styrelsen. Kontoret anser att förslaget är bra och lyfter fram tre områden som har särskild betydelse för näringslivet och dess utveckling. Staden måste utveckla mer flexibla metoder för kompetensutveckling, särskilt avseende bristyrken, som snabbare kan anpassas till näringslivets rekryteringsbehov. Det regionala samarbetet måste utökas för att underlätta matchning och ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Förslaget bör kompletteras med ett synliggörande av hur näringslivet kan stärka sin konkurrenskraft genom att dra nytta av mångfalden. Detta skulle skapa verkliga incitament till förändring av attityder och beteenden.

Kommunstyrelsens handikappråd uttrycker missnöje med att rådet inte har varit delaktigt i framtagandet av vare sig direktiv till arbetet eller av själva dokumentet. Det beklagas att personer med funktionshinder generellt inte omfattas av förslaget och frågan ställs om tanken är att staden inte ska ha anställda som är funktionshindrade. Rådet begär att staden omgående tar fram ett arbetsmarknadspolitiskt program som drar upp riktlinjerna för hur staden ska axla sitt arbetsgivaransvar för personer med funktionshinder.

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning tillstyrker i huvudsak förslaget men konstaterar att näringslivet är en av tillväxtens främsta drivkrafter, inte den allra främsta. Beredningen pekar därutöver på det arbete som pågår avseende en modernisering och breddning av stadens riktlinjer för verksamheternas mångfaldsarbete. I egenskap av stor arbets- och servicegivare är det viktigt att staden föregår med gott exempel.

Länsarbetsnämnden i Stockholms län meddelar att nämnden beretts möjlighet att lämna synpunkter på riktlinjerna under arbetets gång och att man ställer sig bakom det färdiga förslaget.

Stockholms Handelskammare avstår från att besvara remissen.

Svenskt Näringsliv Region Stockholm har inte besvarat remissen.

Stockholms Hantverksförening beskriver generationsväxlingen och bristen på eftergymnasial färdigutbildning som de två stora problemen för hantverkssektorn. Hantverksföreningen förespråkar lärlingsutbildningar och pekar på att detta även är ett bra sätt att fånga upp ungdomar som lämnat skolan i förtid eftersom deras begåvningar inte passat in i systemet. Förslaget att staden på ett mer systematiskt sätt ska tillhandahålla ett större antal

praktikplatser framhålls som kraftfullt och mycket bra. Därutöver nämns ett projekt där Hantverksföreningen samverkar med utbildningsdepartementet för att utarbeta en modell och ett regelverk för lärlingsutbildning som eftergymnasial färdigutbildning. Liknande projekt har tidigare genomförts tillsammans med länsarbetsnämnden. Beträffande validering av utländskt yrkeskunnande redovisar föreningen att man har god erfarenhet av att kombinera detta med kompletterande utbildning i lärlingsform.

Företagarna Stockholmsregionen meddelar att man avstår från att besvara remissen p.g.a. tidsbrist.

LO-distriktet i Stockholms län är mycket positiv till förslaget och anser att fokuseringen på samverkan mellan staden, arbetsförmedlingen och andra aktörer är särskilt värdefull. Fackliga organisationer föreslås tillföras under avsnittet om extern samverkan. LO föreslår vidare att beskrivningen av arbetsmarknadsnämndens uppdrag bör breddas. Därutöver nämns även behovet av utvecklad yrkesvalidering.

TCO har inte besvarat remissen.

SACO-rådet i Stockholm avstår från att besvara remissen.

Mina synpunkter

Stadens arbetsmarknadspolitik ska syfta till att öka sysselsättningsgraden och därigenom minska beroendet av ekonomiskt bistånd. En grundläggande utgångspunkt är att ingen ska tvingas stå utanför arbetsmarknaden. Ett eget arbete och möjlighet till självförsörjning är en viktig förutsättning för integration och för individens delaktighet i samhällsgemenskapen.

Åtgärder som rustar fler människor för ett inträde på arbetsmarknaden är alltså viktigt ur ett individperspektiv, men det är också helt nödvändigt om offentlig och privat sektor ska klara sina framtida, mycket omfattande rekryteringsbehov. Det finns en "reserv" av arbetskraft i samhället som inte utnyttjas till sin fulla kapacitet eller som i värsta fall inte alls tas till vara.

Eftersom arbetsmarknadspolitikerna i huvudsak är ett statligt ansvar är det viktigt att riktlinjerna fokuserar på hur kommunen kan komplettera den statliga politiken utan att ersätta den. Både stat och kommun kan inom ramen för sina respektive ansvarsområden bidra till att förbättra medborgarnas förutsättningar på arbetsmarknaden.

Ett strukturerat samarbete med alla berörda aktörer ska eftersträvas. Den mall för samverkansöverenskommelser som biläggs riktlinjerna visar på ett sätt att konkretisera och formalisera samarbetet på lokal nivå mellan staden och arbetsförmedlingen, men samverkansöverenskommelser kan med fördel

även omfatta det lokala näringslivet och andra lokala aktörer. Det är också viktigt att arbetsmarknadsåtgärderna baseras dels på kartläggningar av nuläget avseende arbetsökandes kompetens och arbetsgivares rekryteringsbehov, dels på tillförlitliga prognoser om framtida rekryteringsbehov. Detta gäller insatser både på lokal och kommuncentral nivå.

Jag vill understryka att arbetsmarknadspolitiken inte kan bli framgångsrik om den tillåts bli en fråga enbart för de instanser som nämns i riktlinjernas avsnitt om ansvarfördelning. Det åligger därför samtliga nämnder och bolagsstyrelser att tillämpa riktlinjerna. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning har en viktig uppgift när det gäller att stödja och följa upp nämnders och styrelser insatser.

Stadens Kompetensfond är en viktig resurs när staden vidareutvecklar sina insatser på arbetsmarknadsområdet. Fonden möjliggör åtgärder som bidrar till ökad sysselsättningsgrad bland stadens medborgare, exempelvis genom bristyrkesutbildningar som samtidigt främjar en långsiktigt hållbar tillväxt. Inom stadens egen organisation ska en koncentrerad satsning på utveckling av arbetsorganisation, arbetstider, ledarskapsfrågor och arbetsmiljö genomföras inom ramen för fonden. Bland annat finns möjlighet att ansöka om medel för att göra utvidgade försök med arbetstidsförkortning, framför allt inom äldreomsorgen men också inom förskolan – verksamheter som periodvis haft svårt att rekrytera personal eller som haft hög sjukfrånvaro.

Förslag från staten om friår kan stärka de arbetslösas ställning på arbetsmarknaden genom de arbetstillfällena som uppstår. Friåret kan även ge anställda möjligheter till kompetenshöjning eller annan personlig utveckling. Det är bra om Stockholms stad i sin roll som arbetsgivare även har beredskap för att utnyttja friåret när det införs.

Kommentarer och förslag med anledning av remissvaren

När det gäller remissvaren vill jag inledningsvis säga att det är glädjande att förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer välkomnas och att den huvudsakliga inriktningen tillstyrks. Bland de många värdefulla synpunkter som har lämnats vill jag särskilt uppehålla mig vid följande.

Flera remissinstanser vill se en närmare koppling mellan arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning. Behovet av lärlingsutbildningar, arbetsplatsförlagda utbildningar och tillgång till praktikplatser lyfts fram. I sitt remissvar framhåller Hantverksföreningen hur viktigt det är att fånga upp de ungdomar som lämnar skolan därför att deras begåvning och praktiska intellekt inte passar in i systemet. Ett betydligt mer flexibelt förhållningssätt

gentemot arbetsgivares rekryteringsbehov efterlyses också. Liknande tankegångar har tidigare framförts av Småföretagardelegationen i manifestet *Tillväxt Stockholm*. Behovet av ett utvecklat samarbete mellan staden och näringslivet i frågor som rör praktikplatser, lärlingsutbildningar m.m. berörs för övrigt även i förslaget till näringslivspolitiskt program.

Jag delar detta synsätt. I förslag till budget 2005 för Stockholms stad anges att en utredning ska genomföras i syfte att åstadkomma en närmare koppling mellan stadens vuxenutbildning och insatser på arbetsmarknadsområdet.

Förslaget att alla enheter inom staden ska sträva efter att tillhandahålla praktikplatser bemöts allmänt positivt. Många, inte minst bolagssektorn, instämmer i bedömningen att detta är ett bra och nödvändigt sätt att marknadsföra staden som arbetsplats i syfte att klara kommande rekryteringsbehov. Samtidigt uttrycker flera remissinstanser viss tveksamhet inför möjligheten att klara uppgiften inom givna ekonomiska ramar. Som svar på detta kan konstateras att riktlinjerna nämner möjligheten till handledarutbildning och andra stödinsatser för praktikhandledare. Jag föreslår att kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning ges ett samordnande ansvar när det gäller att verka för praktikhandledarutbildning samt att nämnder och styrelser föreslås undersöka möjligheten att genomföra sådana åtgärder inom ramen för kompetensfonden enligt gällande riktlinjer. Däremot avvisas förslaget från Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd att resurser bör omfördelas från kommunstyrelsen till stadsdelsnämnderna för att finansiera praktikerarbetet i Stockholms arbetsmarknadsnämnd, vars uppgift det är att verka för att insatserna inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken utformas enligt lokala förutsättningar och behov. Uppfattningarna hos remissinstanserna går isär när det gäller nämndens lämplighet som samverkansorgan, men jag är av den bestämda uppfattningen att det vore kontraproduktivt att inrätta ytterligare samarbetsfora utöver de som redan finns. Istället kommer jag i egenskap av nämndens ordförande att sträva efter att ytterligare stärka arbetsmarknadsnämndens roll, på samma sätt som jag under det gångna året tillsammans med länsarbetsdirektören har agerat för att näringslivets organisationer åter ska ta plats i nämnden. Glädjande nog finns nu Företagarna i Stockholms stad företrädare i arbetsmarknadsnämnden.

Arbetsmarknadsnämnden kan stärkas ytterligare genom att ett aktivt deltagande från alla berörda parter uppmuntras och framför allt genom att nämnden fokuserar på att åstadkomma konkret samverkan kring olika insatser för att öka sysselsättningsgraden. Samverkansöverenskommelser där parterna gör ömsesidiga åtaganden är en arbetsform som har prövats inom ramen för

den nationella Storstadssatsningen. Metoden bör kunna tillämpas även inom arbetsmarknadsnämnden.

Idag saknas representation från socialtjänstnämnden i Stockholms arbetsmarknadsnämnd, med hänvisning till representationen från stadsdelsnämnderna som har det operativa ansvaret när det gäller att öka sysselsättningsgraden och minska behovet av ekonomiskt bistånd. Det kan dock finnas anledning att överväga behovet av representation även från denna facknämnd. Ett sådant övervägande bör i så fall göras inom ramen för den översyn av socialtjänstnämnden som just nu pågår och som bl.a. har till uppgift att se över ansvarsfördelningen inom staden när det gäller arbetsmarknadspolitiken. Första stadsdelsnämnden gör den viktiga och samtidigt uppenbara kopplingen mellan en aktiv arbetsmarknadspolitik och goda näringslivsvillkor genom att ställa frågan huruvida det är möjligt för staden att t ex subventionera lokaler för företag, med praktik- och lärlingsplatser som motprestation. I dokumentet *Tillväxt Stockholm* pekar Småföretagardelegationen på billiga lokaler, kanske i form av ett nytt hantverkshus, som en viktig förutsättning för nyföretagande och entreprenörskap. Inom gatu- och fastighetsnämnden finns en servicefunktion när det gäller att förmedla lediga lokaler inom stadens fastigheter. Jag menar att det är angeläget att undersöka möjligheten att utveckla denna funktion. Gatu- och fastighetsnämnden påtalar för övrigt i sitt eget remissvar att även "hårda" verksamheter kan ta sin del av ansvaret för arbetsmarknadspolitiken just genom att inom ramen för sina ansvarsområden främja ett livskraftigt näringsliv.

Stockholms Näringslivskontor AB anser att det bör synliggöras hur näringslivet kan stärka sin konkurrenskraft genom att dra nytta av mångfaldens positiva effekter. Jag menar liksom näringslivskontoret att ekonomiska incitament sannolikt är det allra mest effektiva sättet att åstadkomma förändringar av attityder och beteenden inom näringslivet. Flera internationella storföretag, t ex Motorola, Levi's, Rank Xerox och McDonalds, bedriver sedan många år ett mycket aktivt arbete för att motverka diskriminering och stärka mångfalden inom personalstyrkan. De gör det på rent affärsmässig grund. Det är en mycket intressant fråga näringslivskontoret tar upp och jag vill därför föreslå att Stockholms Näringslivskontor AB tillsammans med kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning undersöker möjligheten att, som ett första steg, arrangera någon form av öppen hearing eller ett seminarium i syfte att öka kunskapen kring denna fråga.

Jag delar helt remissinstansernas uppfattning att det är viktigt att arbeta förebyggande bland unga. Därför görs varje år den särskilda satsningen på sommarjobb för att ge ungdomar en första kontakt med arbetslivet. Därför har

jag initierat en kommuncentral arbetsgrupp med uppgift att påskynda och förstärka det arbete som redan pågår lokalt, i flera fall med stöd av Kompetensfonden. Dessutom har skolborgarrådet, socialborgarrådet och jag tillsammans inlett ett omfattande projekt för att nå och stötta de unga som idag står utanför både arbetsmarknaden och skolväsendet och som inte heller tar emot ekonomiskt bistånd.

Kista stadsdelsnämnd har under många år bedrivit en offensiv arbetsmarknads- och näringslivsprofil. Med utgångspunkt från sina erfarenheter på detta område lämnar nämnden ett antal värdefulla kommentarer och långtgående förslag som det finns all anledning att beakta. Inte minst gäller det förslaget att det ekonomiska biståndet bör användas mer offensivt, exempelvis för att investera i utbildningar. Jag föreslår att kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning närmare överväger åtgärder med anledning av de förslag som lämnas från Kista stadsdelsnämnden. Socialtjänstnämnden har sedan flera år, initialt tillsammans med integrationsnämnden, haft ett särskilt uppdrag att utveckla metoder för att öka förvärvsfrekvensen och minska behovet av ekonomiskt bistånd. Socialtjänstnämnden ser gärna att de erfarenheter som gjorts inom ramen för det särskilda uppdraget blir komplement eller anvisningar till riktlinjerna. Erfarenheterna är viktiga inför det fortsatta arbetet. Jag föreslår att nämndens förslag beaktas i samband med kommunfullmäktiges kommande behandling av slutrapporten avseende socialtjänstnämndens och integrationsnämndens särskilda uppdrag att utveckla metoder i syfte att öka förvärvsfrekvensen och minska behovet av ekonomiskt bistånd.

Flera remissinstanser anser att riktlinjerna är otydliga vad gäller formerna för uppföljning. Jag vill därför klargöra att de åtgärder som nämnder och bolagsstyrelser vidtar med anledning av de mål, målgrupper och strategier som fastställs i dessa riktlinjer, samt resultatuppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder, ska redovisas på sedvanligt sätt i verksamhetsplaner, tertiärrapporter och verksamhetsberättelser.

Farsta stadsdelsnämnd efterlyser mer vägledning i riktlinjerna när det gäller att motverka segregation. Segregation är ett mycket djupt och allvarligt samhällsproblem som berör många politikområden. Jag konstaterade inledningsvis att ett eget arbete är en viktig förutsättning för integration, men den ekonomiska, sociala, kulturella och etniska segregationen kräver också en rad andra insatser som inte kan – och inte heller bör – tas upp i stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer. Ett av flera övergripande verktyg mot segregationen är stadens resursfördelningssystem enligt vilket de samlade resurserna fördelas till stadsdelsnämnderna delvis med utgångspunkt från

skiftande förutsättningar och behov. Under hösten och vintern 2004 remissbehandlas ett förslag till integrationspolicy för Stockholms stad, för att därefter beslutas av fullmäktige tidigt under våren 2005. I det remitterade materialet definieras ett antal möjliga åtgärder inom de flesta politiska sakområden.

Integrationsnämnden föreslår några minimala justeringar i förslaget till riktlinjer. Jag tillstyrker dessa förslag och vill därutöver göra ytterligare ett tillägg. Samtliga justeringar rör första stycket på sidan 3 i bilaga 2, under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten*. Förändringarna markeras med fet stil i det följande.

”Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En **långsiktigt hållbar** hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om **en av** tillväxtens främsta drivkrafter - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avstyrka förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholm
2. därutöver anför följande.

Arbetsmarknadspolitik är i huvudsak ett statligt ansvar. Stockholms stad ska inte ta över mer arbetsmarknadsverksamhet utöver det som redan ingår i kommunens ansvarsområde. De föreslagna arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna klargör inte ansvarsfördelningen mellan staten och kommunen, och innehåller till största del tomma fraser. De föreslagna riktlinjerna belyser majoritetens oförmåga att göra en djupare analys av situationen på arbetsmarknaden i dagens Stockholm. Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppbåda fler är i dag arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden. Genom en samlad skattechock på 2:45 kr under 2003 och 2004 har

uppskattningsvis 10 miljarder kr i köpkraft tagits från stockholmsregionen. Detta förstärkte och förlängde lågkonjunkturen. Att socialdemokraterna nu blir förvånad när arbetslöshet och bidragsberoende ökar är vad som verkligen är förvånande, eller snarare oroande. Sambandet är självklart. I stället för att sänka skatten och därmed skapa fler riktiga jobb, försöker majoriteten skapa nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder i kommunal regi.

För att skapa fler arbeten måste skatten återställas till 2002 års nivå. Dessutom krävs offensiva satsningar för att bryta passiviserande socialbidragsberoende. Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Vi har också föreslagit ett skatteavdrag för hushållstjänster enligt den finländska modellen. Det skulle uppskattningsvis skapa 10 000 – 15 000 i regionen varav minst hälften i Stockholm.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad fastställs i enlighet med *bilaga 2*, med de tillägg i tredje sidans fjärde stycke som anges i föredragandetexten.
2. Samtliga nämnder skall tillämpa riktlinjerna.
3. Styrelsen för Stockholms Stadshus AB uppmanas anmoda samtliga bolagsstyrelser att tillämpa riktlinjerna.
4. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning ges i uppdrag att stödja och följa upp tillämpningen av riktlinjerna.
5. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning ges ett samordnande ansvar när det gäller att verka för praktikhandledarutbildning.
6. Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning skall överväga åtgärder med anledning av de förslag som lämnas från Kista stadsdelsnämnd.
7. Stockholms stads Näringslivskontor AB uppmanas att tillsammans med kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning på lämpligt sätt sprida information om de goda exempel som finns inom privat näringsliv när det gäller att tillvarata mångfaldens positiva effekter.

Stockholm den 24 november 2004

På kommunstyrelsens vägnar:

ANNIKA BILLSTRÖM

Teres Lindberg

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Mikael Söderlund och Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm och Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten bör i första hand handla om att ge den enskilde människan ett värdigare liv där hon får känna delaktighet och kan försörja sig själv, och därmed bättre kunna ta ansvar för sitt eget liv och sina medmänniskor. Tyvärr kommer detta ofta i skymundan. Faran är att den arbetslöse inte hamnar i centrum, utan istället företagen, de offentliga budgetarna och samhällets ekonomiska åtgärder, såväl på nationell nivå som i Stockholms stad, ska kunna utföras av en mängd olika aktörer på så sätt att de får ersättning för lyckade placeringar av arbetslösa i arbete. Därmed sätts individen i centrum, kostnaderna reduceras och mångfald och valfrihet skapas för de arbetssökande. Detta förutsätter att staden vill samarbeta med såväl utbildnings- och bemanningsföretag som med frivilligorganisationer och direkt med enskilda företag.

Stadsdelsnämnderna bör utveckla ett lokalt näringslivsarbete som kan ha flera syften. Mellan företagsområden som finns runt om i staden och kringliggande skolor har introduktions-, praktik och lärlingsverksamhet visat mycket positiva resultat. När stadsdelsnämnderna nu ska hantera flyktingmottagningen och flyktingintroduktionen borde ett samarbete med lokalt näringsliv bli mycket fruktbart..

Majoritetens arbetsmarknadspolitik ger dubbla signaler. Å ena sidan vill man att folk ska komma i arbete och skriver i förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer att arbetskraftsutbudet ska öka. Samtidigt agerar majoriteten i staden för arbetstidsförkortning med oavkortad lön som ska finansieras via övriga skattebetalare som jobbar heltid. Regeringen och dess stödpartier agerar på liknande sätt genom att det sk friåret byggs ut.

ÄRENDET

I budget 2004 för Stockholms stad ges kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning i uppdrag att lämna förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för staden. Riktlinjerna ska samordnas med de insatser som görs inom länsarbetsnämndens arbetsmarknadsnämnd i Stockholms stad samt med stadens näringslivspolitiska program.

Ett förslag har utarbetats av en arbetsgrupp under ledning av stadsledningskontorets arbetsmarknads-, integrations- och demokratienhet. Förslaget redovisas i *bilaga 2*.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna i Farsta, Hässelby-Vällingby, Kista, Kungsholmen, Norrmalm, Skärholmen och Vantör, till gatu- och fastighetsnämnden, integrationsnämnden, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden, styrelsen för Stockholms Stadshus AB och styrelsen för Stockholms Näringslivskontor AB samt externt till länsarbetsnämnden, Stockholms Handelskammare, Svenskt Näringsliv Region Stockholm, Stockholms Hantverksförening, Företagarna Stockholmsregionen samt till LO, TCO och SACO. Förslaget har även behandlats i kommunstyrelsens handikappråd samt i kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning.

Interna remissinstanser

Farsta stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Madeleine Sjöstedt m fl* (fp), *Birgitta Holm m fl* (m) och *Bertil Fredriksson* (kd), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 17 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Utgångspunkterna

Förvaltningen vill understryka konstaterandet att arbetsmarknadspolitiken i huvudsak är ett *statligt* ansvar. Enligt förslaget ska gränsdragningarna mellan kommun och stat tydliggöras. Huruvida detta kommer att ske med hjälp av de nya riktlinjerna framgår inte klart.

Förvaltningen vill därför framhålla att staden inte kan ta över mer arbetsmarknadsverksamhet utöver det som redan idag ingår i ansvaret.

Utvecklad samverkan bör däremot välkomnas och vara A och O i arbetsmarknadsinsatserna – dock utan att de samverkande lämnar över sitt ansvar. Socialtjänsten kan komplettera arbetsförmedlingen, men utan att ta över uppdraget. De goda erfarenheter av samverkan med arbetsförmedlingen inom storstadssatsningen, som förslaget refererar till, saknas tyvärr i Farsta som ju inte fått ta del av dessa medel. Behovet av att utveckla samverkan är likväl inom detta stadsdelsområde stort.

Mål och inriktning

Nämnderna ska enligt förslaget bl a sträva efter att öka sysselsättningsgraden bland dem som står långt från arbetsmarknaden. Erfarenheterna har visat att just kring dessa personer har det varit svårt att få till stånd en samverkan med stöd av tillräckliga resurser. Många SFI-studerande och personer med sociala/medicinska försörjningshinder har blivit långvarigt bidragsberoende. Ett tydligare ansvarstagande från arbetsförmedling och försäkringskassa är önskvärt.

Att stadsdelarna är segregerade tas upp, men riktlinjerna föreslår inte tillräcklig vägledning för att motverka detta. Denna del i riktlinjerna bör utvecklas.

Målgrupp

Målgruppen som föreslås överensstämmer med den målgrupp förvaltningen har idag. Förvaltningen har efter de lokala behoven valt att prioritera bl a ungdomar särskilt. Förslaget gör ingen tydlig prioritering.

Förslag till strategier

Många av de föreslagna strategierna tillämpas redan idag. I förvaltningens nya sektion Arbetsforum kommer dessa frågor att ingå. Förvaltningen ser särskilt behovet av att utveckla samverkan med det lokala näringslivet och ordna fler praktikplatser och avser att genom ett projekt bidra till detta. Även andra insatser skulle kunna diskuteras. Skulle staden t ex kunna hyra ut subventionerade lokaler som står tomma till företag som vill växa, med motprestation att de tar emot lärlingar/praktikanter? Kan staden ge förtur för detaljplaneansökningar, parkeringstillstånd etc, för företag som vill samarbeta med staden?

Inom stadsdelsförnyelsen ges stöd för bildandet av företagarföreningar. Detta arbete fortsätter.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 31 augusti 2004 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Helen Jäderlund Eckardt m fl* (fp), bilaga 1.

Reservation anfördes av Catharina Hillerström Vagli m fl (m), bilaga 1.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 13 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

- ? Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till Remissen. Nämndens verksamhet inom det arbetsmarknadspolitiska området ligger väl i linje med Remissen.
- ? Förvaltningen ställer sig tveksam till formuleringen i remissen om att "...alla människor har arbetsförmåga och en vilja att delta i arbetslivet". Förvaltningen vill påminna om att det finns människor som helt eller delvis saknar både förmåga att arbeta och förmåga att vilja delta i arbetslivet. Denna oförmåga beror oftast på ett mycket omfattande funktionshinder. Även sociala problem kan begränsa människor vilja/förmåga till arbete.
- ? Bland personer som har fått arbetsmarknadspraktik kan lämplighet, engagemang etc variera högst väsentligt. En effektiv och långsiktigt verkande "praktikanthantering" ställer således stora krav på rekrytering, praktikantsamordnare, praktikanthandledare. Kommunala arbetsgivare har ett omfattande ansvar att ta emot praktikanter på sina arbetsplatser. Enligt vad förvaltningen erfar bör de flesta arbetsplatser kunna ta emot minst en praktikant i taget. För att praktikanthantering ska fungera bra behövs, utöver utbildade handledare, en väl organiserad praktikantsamordning som kan matcha praktikanten med en arbetsplats. För staden centralt att föra över resurser till stadsdelsnämnderna så att lokala samordnare kan tillsättas i stadsdelarna. SLK bör vidare på lämpligt sätt slå ett slag för att stadens alla arbetsledare och chefer blir påminda om sitt ansvar att ta emot praktikanter. Kanske bör möjligheterna att uppmuntra praktikantmottagandet ses över.
- ? Förslaget om inventeringar av det lokala näringslivets behov är bra! Men enligt förvaltningens bedömning kan många stadsdelsnämnder inte genomföra de många gånger välbehövliga inventeringarna på grund av resursbrist. SLK bör således se över möjligheterna för staden centralt att skapa resurser så att stadsdelsnämnderna kan inventera företagarnas behov av arbetskraft och arbetskraftsutbildning samt deras intresse av att ta emot praktikanter.
- ? Enligt vad förvaltningen erfar råder fungerar inte alltid samarbetet mellan arbetsförmedlingens och socialtjänstens medarbetare optimalt. Förvaltningen föreslår således att SLK på lämpligt sätt aktualiserar denna fråga gärna inom ramen för arbetsmarknadsnämnden, stadens särskilda organ för samverkan i arbetsmarknadsfrågor. Även frågan om gränsdragning mellan kommunalt och statligt ansvar liksom riktlinjer och uppföljning, i synnerhet på stadsdelsplanet, bör diskuteras.
- ? Diskussionskontorets samordningsansvar, inklusive nätverket för stadsdelsnämndernas näringslivssekreterare (eller motsvarande), är bra och bör om möjligt utvecklas.
- ? Jämställdhetsperspektivet bör uppmärksammas

- ? Arbetslöshet är till stor del beroende av konjunkturen men hänger ofta samman med den typ av sociala störningar och problem som människor vanligtvis utvecklar redan i barndom och ungdom. Som ett led i nämndens mer långsiktigt *förebyggande insatser* mot arbetslöshet, bidragsberoende och social utslagning bland unga har förvaltningen tillsammans med nio andra partners ansökt om medel ur gemenskapinitiativet Equal (Europeiska socialfonden) till ett utvecklingsprojekt med tema "Övergång från skola till arbetsliv". Målgruppen är 13- till 18-åringar. Syftet här är bland annat underlätta inträde på arbetsmarknaden för unga människor med behov av särskilt stöd. Enligt förvaltningens uppfattning bör även staden i sitt arbetsmarknadspolitiska program tydligare uppmärksamma frågan om förebyggande insatser mot arbetslöshet, bland annat i form av tidiga insatser för att underlätta för unga människor att komma in på arbetsmarknaden.
- ? Bristyrken är färskvara med bästföredatum som påverkas av konjunkturen. Det är således viktigt att stadens utbildningssatsningar inom detta område får möjlighet till snabba omprioriteringar och inriktningsförändringar.

Kista stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att tillstyrka förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad samt att därutöver anföra följande.

Stadsledningskontorets förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer saknar (tyvärr) omnämnande av två åtgärder som kan bidra till att ge nya individer tillträde till arbete; nämligen införande av friåret och utökad tillgång till arbetstidsförkortning.

Kista stadsdelsnämnd anser att:

- Stockholms kommun bör i sin roll som arbetsgivare ha beredskap för att utnyttja friåret som en del i sin personalpolitik, då friåret införs 1 januari 2005
- Stockholms kommun bör i samarbete med AMS, näringslivet och fackföreningarna arbeta för att friåret utnyttjas inom olika sektorer i
- ~~Stockholms~~ kommun bör i sin roll som arbetsgivare utöka de försök med förkortad arbetstid som vissa grupper inom t ex vården deltagit i.

Friåret och arbetstidsförkortning är, utöver att de kan frigöra arbetsuppgifter för vikarier och andra som är arbetslösa, är också en livskvalitetsreform och hälsoreform för dem som redan är inne på arbetsmarknaden och som vill få chansen att utveckla andra sidor än yrkesarbetet, för att på det sättet öka sina möjligheter att orka arbeta till pension. Friårets två huvudsakliga syften är att (i) erbjuda arbetstagare en möjlighet till rekreation, kompetenshöjning eller start av eget företag samt (ii)

ge arbetslösa en chans att stärka sin ställning på arbetsmarknaden genom det arbete som uppstår i den lediges frånvaro.

Reservation anfördes av *Birgitta Wahlman m fl* (m), *Lotta Gravenius m fl* (fp) och *Carina Andersdotter Sommar* (kd), bilaga 1.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 6 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Allmänt

Förvaltningen instämmer i att de kommunala arbetsmarknadsinsatserna skall vara ett *komplement* till statens ansvar för arbetsmarknadspolitiken och ställer sig bakom huvudinriktningen i riktlinjerna. Dessa bygger ju på erfarenheter av tidigare samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingar och ska också kunna vara vägledande för hur det fortsatta arbetet ska kunna bedrivas.

Kista stadsdelsförvaltning har under många år bedrivit en offensiv arbetsmarknads och näringslivsprofil och riktlinjerna för staden visar på att arbetet kan fortsätta i samma riktning. Riktlinjerna är ju också tänkta att hålla över tid då det i Stockholm råder stora skillnader mellan stadsdelarna gällande förvärvsfrekvens, utbildningsnivå och inkomstskillnader.

Viktigt är också att staden strävar efter att var en attraktiv arbetsgivare och god förebild genom att aktivt arbeta med praktikplatser på varje arbetsenhet och utbilda praktikhandledare enligt förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer. Detta är ett sätt att också lösa framtida rekryteringsbehov genom att strategiskt arbeta med praktikplatser, kortare bristyrkesutbildningar mm. ´

Tydligare Stockholmsprofil

Forskarna har efterlyst en tydligare "Stockholmsprofil".

Förvaltningen instämmer i det och anser att riktlinjerna borde kunna fördjupa sig när det gäller den speciella storstadssituationen:

- En regionaliserad fattigdom – dvs inte bara enstaka bostadsområden utan flera stadsdelar som tillsammans blir en region.
- En tudelad arbetsmarknad med högteknologi å ena sidan samtidigt som det finns växande servicebranscher med låga löner och otrygga villkor.
- Bemanningsföretag som tar alltmer av servicejobben – tillväxtföretagen nyanställer inte själva, arbetsgivaren alltmer osynlig.
- Trots att fler fått jobb så består fattigdomen
- Kombinationen fattigdom och politiskt utanförskap
- Allt lägre grad av facklig organisering, borta är den fackligt medvetne yrkesarbetaren
- Arbetskraften har inte råd att bo – bristen på bostäder ett allvarligt problem

- Kombinationen av tillväxtmarknad med bristyrken även i lågkonjunktur – Stockholm är en så stor marknad så att det alltid finns en rörlighet och därmed en chans för den enskilde att få ett jobb även i lågkonjunktur.
- Svårigheterna i en stor kommunal utbildningsorganisation att svara mot arbetsgivarnas behov. Bristen på yrkesutbildningar inom komvux – oförmågan att svara mot snabba krav.
- För mycket hinder i utbildningssystem och statlig arbetsmarknadspolitik. Resurserna för ”normalsvenskt” utformade.

Kommunal utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik

I ett samhälle med allt högre kompetenskrav är vuxenutbildningen det främsta arbetsmarknadspolitiska redskapet för kommunen och arbetsmarknads- och utbildningsinsatserna måste knytas närmare varandra. Erfarenheterna från Stockholm Matchning är att centrala resurser måste satsas på yrkesutbildningar som svarar mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov och att det behövs en matchningsfunktion för att åstadkomma ett flöde. Förvaltningen anser att programmet borde kunna fördjupa sig mer i dessa frågor och lägga fler konkreta förslag.

Lärcenterutveckling – utveckling av former för studier samtidigt som man förvärvsarbetar. Viktigt med möjligheter till fortsatt svenska-utbildning även när man fått första jobbet etc.

Företagens sociala ansvar

Det sociala ansvaret tenderar alltmer att bli en viktig kvalitetsgaranti och faktor i marknadsföringen. Staden bör åta sig att ge fler intelligenta samarbetsförslag på sådan etisk marknadsföring med båda parter som vinnare. Tydligare direktiv bör ges till kommunens näringslivsansvariga att verka för sådana projekt.

Hög kvalitet i individarbetet

Det kommunala arbetsmarknadsarbetet lider av bristande resurser och det individuella bemötandet/planeringen måste förstärkas. Från Kista sida kan vi jämföra med de resurser Ericssons lägger ner under ett år för redan väletablerade som friställs. Varje gång vi tar kontakt med Empower m fl företag för att diskutera samverkan angående stadsdelens arbetslösa ser vi den oerhörda skillnaden i satsning per person.

Det är viktigt med metodutbildningar för personalen angående kartläggning av individens resurser.

Använd ekonomiskt bistånd mer offensivt

Förvaltningen anser också att man ska ha med något om offensiv användning av socialbidragen – de kan användas som investering i utbildningar. Idag finns en väldigt defensiv syn på detta. Ett köp av truckkort kan korta bidragstiden t.ex.

Socialbidrag ska kunna utgå under förberedande utbildningar. Ingen ska behöva använda rekryteringsbidrag eller studielån för väldigt förberedande insatser – de

behövs för yrkesinriktade utbildningar. Risken är annars att man blockerar möjligheterna till utbildning längre fram.

Administrativt system

Det saknas idag bra system för registrering och uppföljning – Kompetensbanken i Stockholm Matchning är ett sådant system.

Med tillägg av ovanstående synpunkter föreslår förvaltningen att nämnden tillstyrker förslaget om arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Mats G Nilsson m fl* (m), *Didar Samaletdin m fl* (fp) och *Birgitta Borg* (kd), bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 27 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker förslaget och därefter föreslår kommunfullmäktige att godkänna riktlinjerna samt uppdra till nämnderna att tillämpa riktlinjerna. Vidare förslås att kommunfullmäktige uppmanar styrelsen för Stockholms Stadshus AB att besluta att riktlinjerna skall tillämpas av samtliga bolagsstyrelser. Förvaltningen föreslår vidare att också kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen ska ges i uppdrag att stödja och följa upp tillämpningen och genomförandet av riktlinjerna.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Inge-Britt Lundin m fl* (fp), *Sebastian Cederschiöld m fl* (m) och *Susanne Markebjer* (kd), bilaga 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 4 juni 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till det förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer som presenterats och delar i allt väsentligt de synpunkter som framförts. Det är viktigt med en tydlig gränsdragning mellan det kommunala ansvaret och det ansvar som åvilar staten, vilket också varit en av utgångspunkterna för arbetet med riktlinjerna.

Arbete och egenförsörjning är en viktig förutsättning för delaktighet i samhället. Som framhålls i förslaget fordras ett nära samarbete mellan stadsdelsförvaltningarna och respektive arbetsförmedling, i vissa fall även med försäkringskassan för att arbetsmarknadsinsatserna på den lokala nivån ska få bästa möjliga effekt.

Förvaltningen delar uppfattningen att det, för att tillgodose stadens framtida arbetskrafts-behov, är angeläget att tillhandahålla praktikplatser. Förvaltningen är däremot tveksam till om det är realistiskt att, utan ökade resurser, uppnå det mål som föreslås d.v.s. att varje nämnd/bolag ständigt ska ha lika många praktikplatser som det finns arbetsenheter. För att en praktikperiod ska kunna leda till senare rekrytering är det viktigt att den enskilde upplever arbetet intressant och meningsfullt. Detta kräver i sin tur resurser i form av exempelvis handledning, vilket kan betyda en viss utökning av redan befintlig personal och därmed ökade kostnader för stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Förvaltningen känner även en viss tveksamhet inför uppfattningen om att de anställda i stadens verksamheter ska spegla befolkningens sammansättning och återfinnas i befattningar på alla nivåer i organisationen. Det är givetvis en angelägen uppgift för staden som arbetsgivare att öka mångfalden bland de anställda och inte diskriminera någon på grund av t.ex. utländsk bakgrund. För att klara sitt uppdrag och erbjuda en god service måste, enligt förvaltningens uppfattning, det allra viktigaste vara att rekryteringen baseras på den sökandes kompetens utan hänsyn tagen till etniskt ursprung eller liknande.

Som ett led i uppföljningen föreslås att alla nämnder och bolagsstyrelser själva ska följa upp och dokumentera aktiviteter av strategisk karaktär och dess resultatet samt redovisa dessa till kommunstyrelsen. Här behövs tydliga anvisningar för vilken form av dokumentation som krävs och på vilken nivå. Redan idag redovisas den typen av aktiviteter och resultat i verksamhetsplaner, tertialrapporter och verksamhetsberättelser.

De övergripande mål, målgrupper och strategier som återfinns i förslaget till riktlinjer stämmer väl överens med det arbete som redan idag bedrivs vid Norrmalms stadsdels-förvaltning. Som exempel kan nämnas att Norrmalm år 2001 uppnådde stadens mål att från 1999 till 2004 halvera antalet personer med behov av ekonomiskt bistånd.

Sedan flera år tillbaka bedriver nämnden vidare en arbetssökarverksamhet, Competencen, vars uppdrag är att på olika sätt stödja och vägleda arbetslösa i syfte att bli själv-försörjande. Verksamheten är intäktsfinansierad och platser köps inte enbart från den "egna" förvaltningen utan även av andra stadsdelsnämnder, andra kommuner och av lansarbetsnämnden. Det arbetssätt som tillämpas vid Competencen har visat sig framgångsrikt och man har uppnått goda resultat.

Stadsdelsförvaltningen har även ett samarbete med arbetsförmedlingen Rehab och försäkringskassan, del s.k. Norrmalmsnätet.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att överlämna och återopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Britt-Marie Lagerkvist m fl (m)*, bilaga 1.

Jan Jönsson (fp) anmälde att han lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 28 juni 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget i huvudsak är bra. Vi delar SLK:s synpunkter på förslaget. Målet att förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till ökad sysselsättningsgrad är viktigt. Däremot är målgruppen, ”de som står långt från arbetsmarknaden” är ett märkligt uttryck som predestinerar personer till ett utanförskap som vi inte vet något om. Att vi i stället vänder oss till personer som saknar arbetslivserfarenhet eller är långtidsarbetslösa ger en annan förutsättning för denna målgrupp att bli delaktig.

Vantörs stadsdelsnämnd beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att återopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Lena Kling m fl (fp)*, *Marie Ljungberg Schött m fl (m)* och *Henrik Ehrenberg (kd)*, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Lena Kling m fl (fp)*, *Marie Ljungberg Schött m fl (m)* och *Henrik Ehrenberg (kd)*, bilaga 1.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande den 4 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Mål, målgrupper och strategier i förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för staden stämmer mycket väl överens med de målgrupper och de arbetsmarknadsinsatser förvaltningen arbetar med idag i Vantör. Förvaltningen har också ett väl upparbetat samarbete med arbetsförmedlingen och förvaltningens arbetsmarknadsenhet är samlokaliserad med arbetsförmedlingen.

Förvaltningens arbetsmarknadsinsatser är en vidareutveckling av olika projekt som tidigare drivits inom storstadssatsningen. De finansieras idag genom kompetensfonden.

Gemensamma mål för arbetsförmedling och förvaltning, utifrån överenskommelser mellan stat och kommun, är en viktig förutsättning för att arbetsmarknadsinsatserna på lokal nivå ska ge full effekt på sikt. Den osäkerhet som idag råder kring varaktigheten av olika insatser medför att det är svårt att genomföra samordnade insatser så effektivt som vore önskvärt. För flera av förvaltningens målgrupper fordras en planering över längre tid.

Det är även viktigt med en tydlig ansvarsfördelning mellan stat och kommun vilket också stadsledningskontoret framhåller.

I riktlinjerna står att alla nämnder och bolag ska följa upp och dokumentera aktiviteter av strategisk karaktär och redovisa dessa till kommunstyrelsen som svarar för uppföljning och utvärdering av stadens arbetsmarknadspolitik. Vilken form av dokumentation avses och på vilken detaljnivå? Förvaltningen menar att uppföljningen av arbetsmarknadsaktiviteter ingår i stadens integrerade ledningssystem och beskrivs, följs upp och redovisas i verksamhetsplan, tertiärrapporter och verksamhetsberättelse. Det är dock viktigt att redovisningen sker enhetligt över hela staden med gemensamma nyckeltal så att man kan göra jämförelser, till exempel mellan olika stadsdelar och över tid.

För att få en djupare kunskap om utvecklingen på arbetsmarknaden och effekten av olika arbetsmarknadsinsatser vore det önskvärt att kommunens och arbetsförmedlingens nyckeltal och statistik samordnas.

Ett bra sätt att marknadsföra staden inför framtida rekryteringsbehov är att erbjuda praktikplatser. Förvaltningen instämmer i att antalet praktikplatser i stadens verksamheter bör utökas. Att få en praktikplats är viktigt för många av dem som idag omfattas av arbetsmarknadsinsatser.

Staden som arbetsgivare bör vara en god förebild. Staden måste vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna behålla personal och för att kunna konkurrera om arbetskraft.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 7 september 2004 att i huvudsak besvara remissen med kontorets tjänsteutlåtande samt att därutöver anföra följande.

Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet har som inriktning för stadens personalpolitik att ge möjlighet till förkortad arbetstid. Inom vissa yrken med mycket sjukskrivningar och där det är svårt att rekrytera kommer en kortare arbetstid med bibehållen lön att börja införas. Möjlighet till arbetstidsförkortning för Stockholms anställda bör därför tydligare belysas i de arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna.

Reservation anfördes av *Sten Nordin m fl (m)* och *Ulf Fridebäck m fl (fp)*, bilaga 1.

Reservation anfördes av Björn Nyström (kd), bilaga 1.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande den 19 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

De arbetsmarknadspolitiska riktlinjernas roll

Vi har från kontorets sida i andra sammanhang, senast i vårt yttrande över förslag till näringslivspolitiskt program, uttryckt tveksamhet till olika sektorsprogram. Vår tveksamhet har främst handlat om att flera av staden utarbetade program, riktlinjer, policys etc. inte är anpassade till stadens integrerade ledningssystem, ILS. Vi menar att stadens olika prioriteringar och generella avvägningar så långt möjligt bör ske i budgetsammanhang. Stadens nämnder och styrelser skall inte arbeta gentemot flera olika styrsystem som är mer eller mindre sinsemellan motstridiga.

Att budgeten skall vara det huvudsakliga styrinstrumentet för staden och att styrningen så långt möjligt skall ske via budget har även framförts av den nyligen remissbehandlade SPO-utredningen. Budgetens ställning som styrinstrument skall alltså stärkas. Utredningen föreslår därför att antalet program, policys, riktlinjer och planer som inte har direkt koppling till budget begränsas, att ansvaret för utarbetande av kommunövergripande program och riktlinjer skall ligga på stadsledningskontoret och utarbetas i nära samverkan med berörda nämnder, innehålla kostnadsberäkningar och inte vara mer detaljerade än nödvändigt. Samtliga program, policys, riktlinjer och anvisningar skall även vara tydliga i uppföljningshänseende.

I likhet med vad som framförts i vårt yttrande över det näringspolitiska programmet ser vi helst att de arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna inte ges rollen av ytterligare ett av fullmäktige beslutat program. Vi menar att förslaget och utfallet av remissbehandlingen bör resultera i av fullmäktige preciserade övergripande mål och prioriterade inriktningar i kommande budgetar som ger tydlig vägledning för nämndernas åtaganden när verksamhetsprogrammen arbetas fram. Vi menar att budgeten och verksamhetsprogrammen är de centrala dokumenten där stadens avvägningar och prioriteringar mellan olika mål och åtgärder skall framgå.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer

Att staden preciserar sina arbetsmarknadspolitiska mål och anger strategier för att nå dem ser vi som positivt. Vi kan också ställa oss bakom mycket av det som sägs i förslaget. Det är bra att förslaget tydliggör stadens kompetensområde, de grupper som insatserna primärt skall riktas mot samt vilka strategier som kan tillämpas för att nå de arbetsmarknadspolitiska målen.

I förslaget anges två övergripande mål för arbetsmarknadspolitiken varav gatu- och fastighetskontoret direkt är berört av målet att

? förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till ökad sysselsättningsgrad bland dem som står långt från arbetsmarknaden.

I budgeten 2004 för Stockholms stad har kommunfullmäktige slagit fast som ett av fem huvudmål att bygga bostäder och utveckla Stockholm. Med utgångspunkt från detta mål har kommunfullmäktige angett bl.a. följande prioriterade inriktning.

? Staden skall verka för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet, utveckling av trafiksystemen samt att regionens betydelse stärks.

En avgörande faktor för en väl fungerande arbetsmarknad och för utvecklingen i staden är ett livskraftigt näringsliv. En aktiv näringspolitik i samverkan med en aktiv arbetsmarknadspolitik spelar härvidlag en viktig roll.

Det är i detta perspektiv som gatu- och fastighetskontorets huvudsakliga uppgift ligger när det gäller stadens arbetsmarknadspolitiska insatser. Detta tydliggörs i verksamhetsprogrammet för 2004 under rubriken "Fungerande näringsliv och arbetsmarknad" där det bl.a. anges följande.

För sysselsättningen och för utvecklingen i staden är ett livskraftigt näringsliv en förutsättning. Inom nämndens ansvarsområden är det därför viktigt att gynnsamma förutsättningar ges bl.a. genom att tillhandahålla byggbar mark till företag som vill etablera sig eller utvecklas och att dess behov av en god infrastruktur tillgodoses.

Nämnden har en nyckelroll genom att tillhandahålla mark till företag som vill etablera sig och utvecklas. En kraftfull utveckling pågår trots konjunkturavmattning. Nya arbetsplatser växer framförallt fram i Kista och i Hjorthagen - Värtan.

Nämnden har fått i uppdrag att i samarbete med övriga berörda nämnder utarbeta en långsiktig strategi för stadens företagsområden. En viktig del i detta arbete är de förvaltningsövergripande kontakter som redan i dag sker rörande nyetableringar i staden. Härutöver sker en årlig revidering av katalogen över mark och planprojekt för arbetsplatser i Stockholms stad i samarbete med näringslivskontoret och stadsbyggnadskontoret.

I bilaga 3 redovisas samtliga arbetsplatsprojekt. Av dessa är utbyggnaden av Kista det största med delprojekten Kista Science City, Kista Science Tower och Kista Centrum.

I verksamhetsprogrammet finns utöver detta ett antal specifika åtaganden.

Vi ser det därför som viktigt att de arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna och det näringslivspolitiska programmet korresponderar och samverkar. Vi vill därför återigen understryka vår uppfattning att budgeten och verksamhetsprogrammen är de forum där stadens avvägningar och prioriteringar mellan olika mål och åtgärder avseende t.ex. specifika arbetsmarknads- och näringslivspolitiska satsningar bör göras.

Integrationsnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 24 augusti 2004 att godkänna förvaltningens förslag till beslut, att föreslå att förslaget till riktlinjer justeras i enlighet med nedanstående.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer justeras på sidan 3, under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten*, första stycket, enligt följande (markerat med fet stil och understrykning):

”Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om **en av** tillväxtens främsta drivkrafter - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.”

I riktlinjerna understryks bland annat hur viktigt det är att staden är en attraktiv arbetsgivare och att staden själv utgör ett gott exempel. Insatser mot diskriminering nämns som ett område där det är angeläget att staden visar vägen. Nämnden vill i det sammanhanget peka på det arbete som pågår för att modernisera och bredda riktlinjerna för stadens mångfaldsarbete så att staden agerar mot diskriminering inte bara som stor arbetsgivare utan även i sin roll som hyresvärd och service- och bidragsgivare. Det handlar också om tillämpningen av antidiskrimineringsvillkor vid köp av varor och tjänster samt i serveringstillstånd till krogar och andra etablissemang. Tydliga ställningstaganden även på dessa områden påverkar hur staden uppfattas, både av sina anställda, av samarbetspartners och av omgivningen i stort.

Reservation anfördes av *Birgitta Holm* (m) och *Fredrik Malm* (fp), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Hardy Hedman* (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Paul Lappalainen* (mp), bilaga 1.

Integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande den 27 juli 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen understödjer ”Förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad”, som syftar till att stärka den enskilde kommuninvånaren på

arbetsmarknaden. Förslaget redovisar på ett förtjänstfullt sätt stadens kompetensområde, vilka grupper som bör fokuseras samt vilka strategier som kan tillämpas för att nå de angivna målen. Utmaningen framöver gäller att implementera de goda intentionerna i stadens olika sammanhang.

Förvaltningen vill gärna understryka värdet av den i förslaget angivna centrala utgångspunkten för stadens arbetsmarknadspolitik, nämligen att alla människor har arbetsförmåga och en vilja att delta i arbetslivet.

Arbetsmarknadspolitiken får inte endast bli en fråga för de aktörer som nämns i riktlinjernas avsnitt om ansvarfördelning, utan måste för att få genomslag i tillämpningen vara en angelägen fråga för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser. Detta framhålls också t.ex. under avsnittet om att ordna praktikplatser. "Alla stadens verksamheter måste ta ett ansvar för det framtida arbetskraftsbehovet". God tillgång på praktikplatser i stadens verksamheter är ett bra sätt att marknadsföra staden i syfte att klara stadens framtida rekryteringsbehov.

Staden måste framstå som en attraktiv arbetsgivare både för att kunna behålla personal och för att kunna konkurrera om arbetskraft. En stor utmaning för staden är i detta sammanhang att ta tillvara kompetens och öka sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund.

Om staden själv kan utgöra ett gott exempel underlättar det i kontakterna med näringslivet och andra myndigheter eftersom stadens förhoppning är att de också ställer praktikplatser till förfogande och ser stadens mångfald som en möjlighet att utveckla kvalitet, service och tjänsteutbud.

Integrationsförvaltningens verksamhet (stadens flyktingmottagande) kommer från årsskiftet att decentraliseras till stadsdelarna. Därmed öppnas nya förutsättningar för lokal samverkan omkring sysselsättningsfrågorna.

Förvaltningen har under hela sin hittillsvarande verksamhetstid i staden ofta understrukit vikten av egen försörjning som en grund för framgångsrik integration i samhället. Inte minst torde känslan av självrespekt och självförtroende stärkas genom inträde på arbetsmarknaden.

Som exempel på förvaltningens instrument för den så kallade "arbetslinjen" kan nämnas de olika rekryteringsprogram som lanserats, förberedande yrkessvenska (FYS), samverkan med t.ex. arbetsförmedlingen inom en s.k. Lokal överenskommelse (LÖK), yrkesrelaterade nätverk, olika samverkansprojekt etc. Även utbildningsförvaltningen har jobbat i samma riktning med t.ex. sfi med arbetsmarknadsinriktning och på senare tid valideringsprojekt.

Enligt förvaltningens mening bör staden som tidigare prioritera arbetsmarknadsinsatser i s.k. invandrartäta stadsdelar. De projekt som med Kompetensfondens hjälp påbörjats på flera stadsdelar under innevarande år, kan förhoppningsvis vara till gagn för flera av de i förslaget prioriterade grupperna. I detta sammanhang vill förvaltningen särskilt poängtera vikten av att ungdomar får in en fot i arbetslivet. Om de t.ex. möts av "diskriminerande strukturer", vilket tyvärr förekommer, finns en risk att man använder sig av alternativa destruktiva strategier. Det kan inte nog understrykas att detta gäller allas vårt gemensamma samhällsansvar.

Socialtjänstnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 24 augusti 2004 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen samt att därutöver anföra följande.

Socialtjänstnämndens handikappråd beslutade vid sitt sammanträde den 19 augusti 2004 att hemställa om att socialtjänstnämnden bordlägger ärendet för att handikapprådet ska få ytterligare beredningstid. Nämnden har inte fått förlängd remisstid och har därför inte kunnat bordlägga ärendet i enlighet med rådets önskan.

Efter vad socialtjänstnämnden erfar har förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad inte heller behandlats i kommunstyrelsens handikappråd. Nämnden vill därför uppmärksamma kommunstyrelsen på att handikapprådets synpunkter bör inhämtas och redovisas i ärendet.

Reservation anfördes av *Hanna Broberg m fl (m)*, *Ann-Katrin Åslund m fl (fp)* och *Désirée Pethrus Engström (kd)*, bilaga 1.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande den 24 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen redogör nedan för erfarenheter av både framgångsrikt och misslyckat arbete med att öka förvärvsfrekvensen och minska bidragsberoende. De erfarenheter som redovisas verifieras av arbete i andra städer och av transnationellt samarbete.

Alla synpunkter är inte av den karaktären att de ska ingå i riktlinjer som ska antas av fullmäktige. Flera av synpunkterna ska ses som ett komplement till dessa och kan förslagsvis i form av anvisningar till dessa vara vägledande för samordningen och ledningen av det komplexa och svåra arbetet med att nå full sysselsättning och minskat antal personer med försörjningsstöd.

Det är bra att det i förslaget till riktlinjer finns redovisat ansvarsområden för vad som förväntas av stadens olika nämnder och styrelser. Däremot saknas sambandet mellan stadens arbete, den regionala och nationella nivån samt EU:s strategi för ökad sysselsättning. Det saknas även riktlinjer eller anvisningar för samarbetet mellan aktörer med olika ansvarsområden, dvs. det gränsöverskridande och systempåverkande arbete som är nödvändigt för att nå målen. Strategiska, mätbara och uppföljningsbara mål saknas också. (Det enda mätbara målet är att det ska finnas 1500 praktikplatser).

Enligt förslaget ska socialtjänstnämnden "understödja ett stadsdelsövergripande samarbete för att analysera, jämföra och ta till vara, lokala, nationella och internationella erfarenheter som leder till att färre hushåll är i behov av ekonomiskt bistånd och att den genomsnittliga bidragstiden förkortas". Detta uppdrag överensstämmer helt med uppdraget i nämndens beslut i ärendet "Stadens arbete för

att minska bidragsberoendet” (beslut den 23 mars 2004). Förvaltningen arbetar enligt uppdraget.

Sambandet mellan Europeiska Unionens (EU) strategi för ökad sysselsättning, Sveriges och Stockholms riktlinjer och handlingsplaner

I det remitterade förslaget saknas som ovan nämnts sambandet mellan EU:s strategi för ökad sysselsättning, den svenska nationella handlingsplanen och det lokala arbetet i Stockholm.

Kommunfullmäktige uppdrog vid bildandet av Europaforum Stockholm år 2000 åt några facknämnder och dess ämnesansvariga att genom samordning och information arbeta för att EU-frågorna integreras i nämndernas och förvaltningarnas dagliga arbete. Socialtjänstnämndens ansvarsområde är sysselsättning och socialpolitik. Inom unionen finns två centrala strategidokument inom nämndens ansvarsområde: Strategin för ökad sysselsättning och Strategin mot fattigdom och utestängning. Båda har stark koppling till sysselsättningsfrågor och livslångt lärande.

EU har i många dokument markerat den lokala nivåns betydelse för att nå målen i strategidokumentet. Exempelvis har EU-kommissionen i meddelandet ”Stärka den lokala dimensionen i den europeiska sysselsättningsstrategin” (KOM 2001/ 629) anført att den lokala nivån på ett betydande sätt kan bidra till att uppnå gemenskapens mål om full sysselsättning, hållbar ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Kommissionen anför att: ”Genom avtal mellan aktörer på nationell och lägre nivå kan strategier struktureras och formaliseras i lokala handlingsplaner inom ramen för de nationella handlingsplanerna”. Vidare anføres att: ”De lokala aktörerna bör få en fullständig information om europeiska och nationella politiska åtgärder för att kunna utarbeta *lokala sysselsättningsstrategier* om så är möjligt i stället för enstaka initiativ eller projekt”.

I en gemensam skrivelse från Eurocities har Stockholms finansborgarråd tillsammans med 84 borgmästare – i februari år 2004 – krävt att de lokala och regionala myndigheterna ska involveras mer i arbetet med att nå EU:s strategiska mål.

I de två ovannämnda EU-strategierna och i de nationella handlingsplanerna finns bland annat följande exempel på strategiska och uppföljningsbara mål. Dessa mål bör också vara stadens, nämligen:

- ? andelen reguljärt sysselsatta mellan 20 – 64 år skall vara 80 %, sysselsättningen ska öka bland både män och kvinnor oavsett etnisk bakgrund
- ? den öppna arbetslösheten ska understiga 4%
- ? antalet personer med socialbidrag ska minska
- ? andelen flickor och pojkar, oavsett etnisk bakgrund, som lämnar grundskolan med ofullständiga betyg ska minska
- ? andelen kvinnor och män, oavsett etnisk bakgrund, som uppnår grundläggande behörighet till högskola ska öka.

Uppföljning av målen görs vad gäller andelen sysselsatta av befolkningen av Statistiska centralbyrån (SCB) och socialtjänsten. Länsarbetsnämnden (LAN) följer

upp den öppna arbetslösheten. Andelen invånare i staden som uppbär socialbidrag följs upp av socialtjänsten och utrednings- och statistikkontoret, (USK). Utbildningsnämnden har ansvar att följa upp hur många som klarar grundskolan med godkända betyg och som klarar grundläggande behörighet till högskola.

Erfarenheter från stadens mångåriga arbete med målen att nå ökad förvärvsfrekvens och minskat behov av försörjningsstöd.

Vid utformningen av en nytt arbetsmarknadspolitiskt program för staden bör en utgångspunkt vara analys av vad som varit väl fungerande och vilka förbättringsområden som finns och som kan åtgärdas.

Erfarenheterna från några utvecklingsprojekt inom arbetsmarknadsområdet (inom staden exempelvis Stockholm Matchning, Handkraft 2000, Resursutbyte, Jobbcentrum) visar att det går att övervinna förekommande hinder och brister. I slutrapporten "Stadens arbete för att minska bidragsberoendet" redovisas erfarenheterna av de insatser som erbjudits bidragssökande (behandlat av socialtjänstnämnden den 23 mars 2004). Erfarenheterna från de senaste ca 15 årens arbete kan kortfattat sammanfattas i följande punkter.

- ? Vi har en organisatorisk struktur som skapar gränser och barriärer.
- ? Vi har svårigheter att få ett väl fungerande, kontinuerligt och långsiktigt samarbete med länsarbetsnämnden och arbetsförmedlingskontoren.
- ? Vi kan uppnå bättre resultat utan omorganisationer – arbete i nätverk/partnerskap är en lösning.
- ? Vi har brister i matchningen mellan individ – utbildning – förvärvsarbete.
- ? Vi har brister i förhållningssätt och bemötande.
- ? Vi har brister i kontinuitet i kontakten med den arbetslöse.
- ? Vi har arbetsformer som fokuserar på hinder i stället för vad individen vill och kan.
- ? Vi saknar en struktur som präglas av tydliga mål, klart ansvar med befogenheter och med uppföljning samt utvärdering.
- ? Vi saknar (i betydande omfattning) dokumentation.
- ? Individer (arbetslösa eller bidragstagare) behöver individuella lösningar!

Erfarenheter från arbetet i staden och inom EU (exempelvis EU:s försök med territoriella sysselsättningspakter, de EU-finansierade projekten Cities Action against Social Exclusion och Social Challenges and Organising Capacity in Cities) visar entydigt vad som krävs för att nå mål eller åtgärda problem som kräver större insatser och mer sammansatta åtgärder såsom målen om full sysselsättning eller en halvering av socialbidragsberoendet. För att nå denna typ av mål måste arbetet präglas av följande och uppföljningsbara mål

- ? kommunikation och dialog om målen och aktiviteterna
- ? samarbete i partnerskap (enligt modeller från Europeiska socialfonden) baserat på dokumenterade överenskommelser mellan berörda aktörer
- ? politiskt stöd och delaktighet genom kontinuerlig uppföljning i berörda nämnder
- ? tydligt ledarskap och dialog "uppifrån- ned" och "nedifrån – upp"

- ? insikt i att förändringsarbete kräver tid och långsiktighet för planering, genomförande, test, uppföljning/utvärdering samt uthållighet
- ? skickliga projekt- eller processledare för att möjliggöra förändringsarbete
- ? kompetensutveckling (utbildning och träning) av personalen i processinriktat utvecklingsarbete
- ? fokus på individens kapacitet – arbeta samordnat och konsekvent – beakta genderperspektivet
- ? kontinuerlig uppföljning och utvärdering
- ? förbättrade arbetsformer för spridning av ”goda eller lärande exempel”.

I en slutlig version av stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer bör ovanstående erfarenheter beaktas på lämpligt sätt. Detta kan ske genom tillägg till riktlinjerna och genom anvisningar avseende arbetets genomförande.

En jämförelse mellan det remitterade förslaget och erfarenheter visar att dokumentet bör ges en ”stramare” utformning. Det är visserligen nödvändigt med övergripande inriktningsmål och visioner. Det bör dock även finnas tydliga mätbara mål och konkreta anvisningar för arbetet. De som ska leda det fortsatta arbetet med att nå stadens mål – lokalt och centralt – bör bibringas det samlade kunnande som finns angående förutsättningarna för ett framgångsrikt utvecklingsarbete.

Samarbetet mellan staden och länsarbetsnämnden

Samarbetet mellan staden och länsarbetsnämnden behöver utvecklas. Under senare år – har såvitt förvaltningen vet – endast en dokumenterad uppföljning och analys av samarbetet gjorts. Efter ett år med 10 arbetsförmedlingsnämnder genomfördes 1998 en enkät riktad till samtliga dåvarande 109 ledamöter, varav 80 svarade. En slutsats i den för staden och länsarbetsnämnden gemensamma rapporten var att ”samarbetet varit bra men graden av påverkan varit liten”. Endast 26 % bejakade att det arbetsmarknadspolitiska arbetet blivit effektivare genom nämnderna. Utvecklingsområden var enligt svaren att

- ? hitta avvägning mellan övergripande och operativa insatser
- ? tydliggöra ansvaret för olika målgrupper mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingen
- ? utveckla samarbetsformer för att tillvarata samtliga parter erfarenheter, kunnande och önskemål och därmed öka effektiviteten
- ? mer kontakt och samarbete med näringslivet och de fackliga representanterna.

Dessa erfarenheter och utvecklingsbehov kvarstår. Särskilt angeläget är att tydliggöra ansvaret för olika målgrupper mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingen. Det finns behov av att dels samordna insatser och resurser så att de offentliga medlen används effektivare, dels finna former för bättre samarbete socialtjänst, försäkringskassa och arbetsförmedling. Det är emellertid inte givet att bästa forum för detta är arbetsmarknadsnämnden.

Socialtjänstnämndens uppdrag och arbetsplan

Enligt förslag i remissen ska socialtjänstnämndens ansvar vara att "understödja ett stadsdelsövergripande samarbete för att analysera, jämföra och ta till vara lokala, nationella och internationella erfarenheter som leder till att färre hushåll är i behov av ekonomiskt bistånd och att den genomsnittliga bidragstiden förkortas". Detta förslag överensstämmer med socialtjänstnämndens beslut den 23 mars 2004 med anledning av rapport om arbetet med "halveringsuppdraget" under åren 2002 och 2003 samt planerade aktiviteter under 2004.

I beslutet uppdrog nämnden åt förvaltningen att återkomma med en redovisning över kostnader för olika åtgärder under 2004. Den följande redovisningen avser att svara mot detta uppdrag men ska även ses som en beskrivning av aktiviteter som förvaltningen, i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, avser att genomföra inom ramen för förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer och med beaktande av ovan redovisade erfarenheter.

Nedanstående aktiviteter görs i samverkan med främst stadsdelsförvaltningar och i några fall också tillsammans med andra av stadens förvaltningar.

1. Kartläggning av bidragshandläggarnas arbetsuppgifter, planering och genomförande av kompetensutveckling åren 2004 – 2006. Medfinansiering från kompetensfonden.

2. Upphandling av konsultläkare för hjälp till stadsdelsförvaltningarnas handläggare att bedöma sjukintyg och skapa bättre förutsättningar för att göra individuella handlingsplaner för sjukskrivna personer med socialbidrag. Arbetet kommer att följas upp och utvärderas. (Maximalt bidrag till av stadsdelsförvaltningarna köpta tjänster, 2 mkr).

3. Fem (5) workshops och seminarier för att sprida kunskap om framgångsrika arbetsmetoder, samverkansformer m.m. kommer att genomföras före mitten av oktober månad. Antalet aktiviteter under resten av året beror av stadsdelsförvaltningarnas prioriteringar. Förvaltningen avser att inbjuda till gemensamma studiebesök för att inhämta kunskap från dokumenterat framgångsrikt arbete i andra städer (Maximal kostnad 0,3 mkr).

4. I samverkan med kompetensfonden, två stadsdelsförvaltningar och konsult påbörjas efter sommaren en förstudie för att undersöka dels vilka förutsättningar (individuella, organisatoriska och strukturella) som behöver tillgodoses för att personalen i en förvaltning ska kunna arbeta utvecklingsinriktat och med ständiga förbättringar, dels pröva olika modeller för kunskapsöverföring och gemensamt lärande. Samverkan sker med andra städer inom Eurocities sociala kommitté. (Maximal kostnad för förvaltningen 0,1 mkr). Projektnamn Fuel = forskning, utveckling och kunskapsöverföring. Projektet genomförs i samverkan med 15 stadsdelsförvaltningar, tre förvaltningar och fyra andra kommuner deltar förvaltningen i projektet Stockholm Matchning (SM). SM rekryterar socialbidragstagare till arbetsgivare med stort rekryteringsbehov (bristyrken) genom skraddarsydda utbildningar. Ett mål är att vidareutveckla och implementera en modell för hur socialtjänst, vuxenutbildning och näringsliv på ett

effektivt sätt ska kunna rekrytera socialbidragstagare och Sfi-studerande (Sfi – Svenska för invandrare) till bristyrken.

SM kompletterar socialtjänstens arbete och är ett komplement till folkbildningens och vuxenutbildningens långa förberedande insatser. SM kompletterar arbetsförmedlingarna genom fokusering på socialbidragstagare och genom ett omfattande nätverksarbete där socialtjänst, näringsliv och vuxenutbildning samverkar. SM har utvecklats till en arena för ett brett erfarenhetsutbyte och för byte/försäljning av tjänster mellan deltagande parter. Flera redskap i arbete med att minska socialbidragen har 2003 från EU-bidragen upphörde) till och med december 2004 disponerar SM 14 mkr från kompetensfonden. Av dessa medel används ca 9 mkr till utbildningar i olika former, 1,5 mkr används för utveckling av yrkessvenska och resterande till projektledning och det Internetbaserade kartläggnings- och rekryteringsverktyget ”kompetensbanken”. Formerna för och finansieringen av fortsatt arbete ska klarläggas under året.

6. I ett partnerskap och i samverkan med några stadsdelsförvaltningar deltar förvaltningen i projektet Resursutbyte med medel från såväl EU som från kompetensfonden. Ett mål för projektet är att vidareutveckla och sprida en redan testad modell till andra stadsdelsförvaltningar och kommuner. Modellen har skolan som en arena. Genom modellen får personerna i målgruppen (personer med socialbidrag, permanent uppehållstillstånd och bristande kunskaper i svenska) en i deltagande skolor arbetsplatsförlagd yrkesträning, språkutbildning- och träning samt kunskap om den svenska arbetsmarknaden. Projektets mål är, att jämfört med nuläget, korta tiden från permanent uppehållstillstånd och socialbidrag till arbete eller egenfinansierad utbildning. Förvaltningen medfinansierar genom arbetsinsatser.

7. I partnerskap med nio andra förvaltningar och organisationer har socialtjänstförvaltningen (i samråd med stadsledningskontoret) inlämnat en ansökan till Svenska ESF-rådets program Equal. Ansökan avser målgruppen 13 – 18 år och målet är att utveckla samarbetsformer och arbetsmodeller som på ett tidigt stadium eliminerar framtida hinder för en övergång från skola till egen försörjning. Preliminär budgetomslutning drygt 17 mkr. Projektnamn: Magic. Beslut om medfinansiering från Svenska ESF-rådet väntas under oktober månad.

Förvaltningens fortsatta arbete, dess omfattning och inriktning beror av stadsdelsförvaltningarnas uttalade behov och prioriteringar. Arbetet kan omfatta såväl stöd i den dagliga driftverksamheten som åtgärder av mer långsiktigt utvecklingsarbete som sänker nuvarande kostnader eller motverkar ökade framtida kostnader för staden. Det övergripande målet är ökad välfärd för invånarna genom kostnadseffektivt arbete. Kostnaderna för årets arbete och nästa års arbete ryms inom befintlig budgetram på 5 mkr per år.

Utbildningsnämnden beslöt vid sitt sammanträde den 26 augusti 2004 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av *Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp)*, *Björn Wickström m fl (m)* och *Jonas Vikman (kd)*, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Erik Nilsson m fl (s)* och *Inger Stark (v)*, bilaga 1.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande den 2 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets förslag har föregåtts av ett omfattande förankringsarbete, bl a genom bildandet av en arbetsgrupp bestående av företrädare för såväl näringsliv, stadsdelsförvaltningar som utbildningsförvaltningen m f l. I arbetet med att ta fram underlaget har man även varit noga med att ta till vara erfarenheterna från storstadssatsningen, särskilt vad gäller samverkan mellan stadsdelar och arbetsförmedling. Som även påpekas i stadsledningskontorets utlåtande innebär förslaget inte i första hand en fördelning av ansvaret mellan olika aktörer. Riktlinjerna måste genomsyra och tillämpas på alla nivåer i staden för att få genomslagskraft. Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad.

Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande den 31 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen anser att de föreslagna strategierna kan utgöra en bra utgångspunkt för lämpliga åtgärder inom bolagen. Inom fastighetsbranschen kan vissa tjänster bli svåra att rekrytera till i framtiden och en breddad rekryteringsbas enligt de arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna kan vara ett sätt att säkra framtida kompetensförsörjning.

Stockholmshem och SISAB liksom övriga dotterbolag inom Stockholms Stadshus AB erbjuder kontinuerligt tillfälliga jobb som praktikplatser och sommararbeten. Bolagen ser detta som ett sätt att marknadsföra sig och underlätta framtida rekryteringar. Detta arbete kan utvecklas inom ramen för stadens arbetsmarknadspolitiska riktlinjer. Koncernledningen ställer sig positiv till förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad.

Stockholms Stadshus AB har även lämnat underremisser till Stockholmshem AB och SISAB.

Stockholmshem AB:s odaterade tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Allmänna synpunkter

Vi delar koncernledningens uppfattning att bolagen ges ett större ansvar för att genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder arbeta för att uppnå koncernledningens uppställda mål ”förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap bland dem som står långt ifrån arbetsmarknaden samt främja tillväxten genom utbildning inom vissa bristyrken”. Vi anser även att de förslagna strategierna kan utgöra bra riktlinjer vid utarbetande av lämpliga åtgärder.

Befintliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Redan nu arbetar Stockholmshem aktivt inom det aktuella området. Bolaget har policy och handlingsplaner såväl för jämställdhet som för mångfald. Vi erbjuder kontinuerligt PRAO-platser för elever vid grundskolan, yrkesskolan och gymnasieskolan. Vi anordnar dessutom fortlöpande praktikplatser för elever från högskolan. I viss omfattning har även arbetslösa kunnat erbjudas arbete och praktik.

Planerade arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Stockholmshem avser att om möjligt utöka befintlig verksamhet inom området samt att genom utbildning och intern seminarieverksamhet öka förståelsen för jämställdhet och mångfald hos bolagets egen personal. Uppföljning av åtgärder inom detta och andra personalsociala områden görs kontinuerligt i verksamhetsplanen och redovisas årligen i årsredovisningen.

SISAB:s tjänsteutlåtande den 2 september 2004 har i huvudsak följande lydelse.

SISAB ställer sig bakom rapporten i stort. Allt som främjar Stockholms framtida arbetsmarknad måste anses vara gynnsamt även för SISAB.

Inom fastighetsbranschen kan vissa tjänster komma att bli svårare att rekrytera i framtiden. SISAB ser därför många fördelar med att kunna jobba med flera olika insatser för att trygga återväxten av kompetens inom bolaget. Olika alternativ kan vara en samordnad insats av flera bolag inom Stockholm Stadshus AB, för att vända sig till individer som normalt sett inte söker sig till fastighetsbranschen.

SISAB har goda erfarenheter av att tillhandahålla praktikplatser och ser detta som ett framkomligt sätt att underlätta framtida rekryteringsbehov. Bolaget ställer sig positiv till att utveckla detta arbete inom ramen för stadens arbetsmarknadspolitik.

Stockholms Näringslivskontor AB beslöt vid sitt sammanträde den 21 september 2004 att godkänna anmälan av näringslivskontorets kontorsyttrande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av *Mats Rudin m fl* (m) och *Pär Hommerberg* (fp), bilaga 1.

Ersättaryttrande gjordes av *Johan Davidsson* (kd), bilaga 1.

Stockholms Näringslivskontor AB:s tjänsteutlåtande den 19 augusti 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads arbetsmarknadspolitik skall i samverkan med övriga politikområden verka för en väl fungerande arbetsmarknad och skapa goda förutsättningar för tillväxt för näringslivet. Tillväxt förutsätter bl. a. tillgång till välutbildad arbetskraft i rätt tid.

Näringslivskontoret anser att riktlinjerna för arbetsmarknadspolitikerna är bra. Vi vill dock lyfta fram tre områden som är av extra betydelse för näringslivet och dess utveckling:

För att öka attraktionskraften och stärka kompetensen av arbetskraftsutbudet är det viktigt att staden utvecklar metoder för kompetensutveckling, främst till bristyrken, som än snabbare och mer flexibelt än idag kan anpassas till näringslivets rekryteringsbehov.

För att förbättra obalansen mellan utbud och efterfråga vill Näringslivskontoret poängtera betydelsen av ett utökat samarbete och samverkan på regional nivå. Ett regionalt samarbete som underlättar matchning samt främjar rörlighet på arbetsmarknaden är mycket viktigt för att tillgodose näringslivets rekryteringsbehov samt vidareutveckla det lokala arbetsmarknadsarbetet.

Slutligen, Näringslivskontoret anser liksom utredningen, att Stockholm som arbetsgivarförebild är en effektiv metod för att förändra attityder till mångfald. Detta bör dock kompletteras med ett synliggörande av hur näringslivet kan stärka sin konkurrenskraft genom att nyttja mångfaldens positiva effekter. Först då finns verkliga incitament till förändring av attityder och beteende i näringslivet.

Kommunstyrelsens handikappråd beslöt vid sitt sammanträde den 29 september 2004 att göra följande uttalande.

Kommunstyrelsens handikappråd uttrycker sitt missnöje med att rådet inte varit delaktigt i framtagandet av vare sig direktiv till arbetet eller av själva dokumentet.

Rådet konstaterar med beklagande att personer med funktionshinder generellt inte innefattas i arbetet. Det enda undantaget är personer med socialpsykiatrisk problematik.

Rådet begär att staden omgående tar initiativ till att ta fram ett arbetsmarknadspolitiskt program som drar upp riktlinjerna för hur staden ska axla sitt arbetsgivaransvar för personer med funktionshinder.

Därutöver lämnar rådet följande kommentarer till förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer.

Kommunstyrelsens handikappråd har fått möjlighet att yttra sig över förslaget till arbetsmarknadspolitiskt program.

I programmet står att man vill öka antalet anställda med utländsk bakgrund, sid 6. Var har gruppen funktionshindrade tagit vägen, är det tänkt att staden inte skall ha funktionshindrade som anställda?

Vidare säger man att det är viktigt med bra kontakter med den privata sektorn. Staden säger sig vilja stödja de handikapporganisationer som finns i staden. Varför syns det inte i detta dokument då detta skulle kunna vara ett bra sätt att stödja organisationerna?

Sidan 12 rubriken Strategier

Där berörs personer som redan har ett arbete inom staden, som sedan drabbas av sjukdom eller arbetsskada som kan leda till ett funktionshinder och vilken hjälp dessa ska ha rätt till. Men det står intet om alla de funktionshindrade som är utan arbete och vilken strategi man har för att få dessa personer i meningsfull sysselsättning.

Man säger i programmet att man inte ska diskriminera någon grupp. Men man nämner inte gruppen funktionshindrade någonstans i programmet, vi tolkar det som en miss.

I programmet sägs att det är viktigt att alla nämnder och bolag tar ett aktivt ansvar för frågorna. Det låter jättebra, men glöm inte bort alla handikappråd som är knutna till nämnderna och bolagen. Dessa får inte glömmas bort i arbetet.

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning beslöt vid sitt sammanträde den 24 augusti 2004

- att i huvudsak godkänna stadsledningskontorets förslag till riktlinjer
- att justera stadsledningskontorets förslag till riktlinjer i enlighet med nedanstående
- att i övrigt godkänna stadsledningskontorets förslag till beslut.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer justeras på sidan 3, under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning*

och samverkan mellan staden och staten, första stycket, enligt följande (markerat med fet stil och understrykning):

Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om **en av** tillväxtens främsta drivkrafter - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.

I riktlinjerna understryks bland annat hur viktigt det är att staden är en attraktiv arbetsgivare och att staden själv utgör ett gott exempel. Insatser mot diskriminering nämns som ett område där det är angeläget att staden visar vägen. Beredningen vill i det sammanhanget peka på det arbete som pågår, efter tidigare initiativ i beredningen, för att modernisera och bredda riktlinjerna för stadens mångfaldsarbete så att staden agerar mot diskriminering inte bara som stor arbetsgivare utan även i sin roll som hyresvärd och service- och bidragsgivare. Det handlar också om tillämpningen av antidiskrimineringsvillkor vid köp av varor och tjänster samt i serveringstillstånd till krogar och andra etablissemang. Tydliga ställningstaganden även på dessa områden påverkar hur staden uppfattas, både av sina anställda, av samarbetspartners och av omgivningen i stort.

Reservation anfördes av Birgitta Holm (m) och Fredrik Malm (fp), bilaga 1.

Reservation anfördes av Hardy Hedman (kd), bilaga 1.

Ersätтарыttrande gjordes av Paul Lappalainen (mp), bilaga 1.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 3 maj 2004 har i huvudsak följande lydelse. Förslag till riktlinjer redovisas i sin helhet i *bilaga 2*.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats av arbetsmarknads-, integrations- och demokratienheten vid finansavdelningen på stadsledningskontoret. En särskild arbetsgrupp har funnits för att ta fram förslaget till riktlinjer. I arbetsgruppen har deltagit företrädare för stadsdelsförvaltningar, Stockholms Näringslivskontor AB, utbildningsförvaltningen, länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingen och Proffice Sverige AB. Forskare inom arbetsmarknadsområdet som ingår i det vetenskapliga råd som finns knutet till kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning har lämnat synpunkter. Riktlinjerna har vid två tillfällen behandlats i arbetsmarknadsnämnden och då har även

de fackliga organisationerna lämnat synpunkter. Stadsledningskontorets juridiska avdelning har medverkat i granskning av förslaget till riktlinjer och särskilt vad avser frågan om gränsdragningar med avseende på den kommunala kompetensen.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade under 2003 att inrätta en arbetsmarknads- och integrationsberedning under kommunstyrelsen. I beredningens uppgifter ingår bl.a. att utveckla stadens arbetsmarknadspolitik. Beredningen har i budgeten fått i uppdrag att lämna förslag till riktlinjer och nyckeltal på arbetsmarknadsområdet.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer har utarbetats med hänsyn tagen till de förutsättningar som råder i Stockholm stad. Då arbetsmarknadspolitiken i huvudsak är ett statligt ansvar har det varit särskilt angeläget att se hur en kommunal arbetsmarknadspolitik kan komplettera den statliga politiken. Det är också angeläget att en kommunal arbetsmarknadspolitik är tydlig i gränsdragningarna mellan det statliga respektive kommunala ansvaret. En kommunal arbetsmarknadspolitik måste tydliggöra vilka uppdrag och insatser som är en kommunal angelägenhet för att förbättra och förstärka medborgarnas förutsättningar på arbetsmarknaden. I arbetet med att ta fram en arbetsmarknadspolitik för staden har också de viktigaste erfarenheterna från den s.k. storstadssatsningen tagits till vara; särskilt gäller detta erfarenheterna från den utveckling som skett vad gäller samverkan mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingar.

Stockholm har som storstad en naturligt stor attraktionskraft och är en del av regionens marknadsplats för handel med varor och tjänster. Det är en viktig mötesplats för företag, institutioner och för människor från olika kulturer. Här finns tillgång till en omfattande kommersiell och offentlig service, kultur, utbildning, idrott, historia m.m. Detta är värden som många boende, investerare, företag och besökare efterfrågar. Samtidigt är Stockholm en segregerad stad där det råder stora skillnader i bl.a. förvärvsfrekvens och utbildningsnivåer mellan olika stadsdelar och mellan svensk och utlandsfödd arbetskraft.

I detta sammanhang är det också viktigt att erinra om att staden under 2003 har varit föremål för två utredningar "Översyn av flyktingmottagande, sfi-verksamhet samt angränsande frågor" samt "Utredning om stadens politiska organisation (SPO), demokrati och ledarskap". Båda utredningarna innehåller förslag till förändringar vad avser organisation och ansvar och detta kan i förlängningen innebära förändringar i ansvarsförhållanden vid arbetsmarknadspolitikens tillämpning och utförande.

En ögonblicksbild) av vissa arbetsmarknadsförutsättningar i Stockholm (mars 2003)

Skillnaderna i staden kan illustreras med en ögonblicksbild (mars 2003) av vissa arbetsmarknadsförutsättningar. Arbetsmarknadspolitiken är ett av flera instrument som syftar till att motverka segregationen.

- 7 Förfärfvrsfrekvensen (20-64 år) i Stockholm stad var år 2001; 75,3 %. Variationerna mellan stadsdelsområdena är stora, från 46,8 % i Rinkeby till 81,3 % i Bromma. I vissa stadsdelar understiger förfärfvrsfrekvensen 50 %.
- 7 Den öppna arbetslösheten (18-64 år) år 2003 uppgick till 3,8 % och varierade från 5,9 % i Rinkeby till 2,8 % i Bromma. Om personer som deltar i arbetsmarknadsåtgärder läggs till så blir skillnaderna ännu större. Sedan år 2000 har arbetslösheten i Stockholm ökat och prognosen för år 2004 pekar i samma riktning. Arbetslösheten för ungdomar i åldersgrupperna 18-24 år har ökat.
- 7 Befolkningstättningen i Stockholm i oktober 2003 var 761 721 invånare. Andelen invånare med utländsk bakgrund är drygt 20 %. Skillnaderna mellan stadsdelsområdena är mycket stora. I stadsdelsområdena på Järfvafältet (Kista, Spånga-Tensta och Rinkeby) varierar andelen invånare med utländsk bakgrund från ca 40 % till 68 %. Lägst andel har Katarina-Sofia och Bromma med ca 12 %.
- 7 Stockholms befolkning har en stor etnisk mångfald. Utrikes födda har en lägre sysselsättningsnivå och är överrepresenterade bland de arbetslösa. Det har visat sig svårt för många nyanlända invandrare att ta sig in på arbetsmarknaden, vilket medför ett utanförskap. Ca 20 % av stadens anställda har utländsk bakgrund. De återfinns till stor del i arbeten med låga kvalifikationskrav; få i arbetsledande eller ledande befattning. Även högutbildade med utländsk bakgrund har svårt att få arbete i nivå med sina kvalifikationer.
- 7 Diskriminerande strukturer finns. Forskningen nämner bl.a. etnisk diskriminering i samband med rekrytering och konstaterar att det finns oförklarliga skillnader mellan utlandsfödda och svenskfödda personer med hänsyn tagen till utbildning, arbetslivserfarenhet, ålder och sökbeteende.
- 7 Utbildningsnivån (källa USK, 25-64 år) i staden visar på stora variationer både mellan svenska medborgare födda i Sverige och utländska medborgare och/eller inrikes födda. I slutet av 2002 hade 48 % av invånarna eftergymnasial utbildning, 38 % högst gymnasial utbildning, 13 % högst folk- eller grundskoleutbildning. Skillnaderna mellan stadsdelsnämndsområdena är också mycket stora. I Rinkeby har t.ex. 19 % eftergymnasial utbildning och motsvarande siffra på Östermalm är 64 %. I Rinkeby saknas också uppgifter om utbildningsnivå för 10 % av befolkningen vilket är en hög siffra jämfört med övriga stadsdelsområden.
- 7 Det råder obalans – ”mismatch” - mellan efterfrågan och utbud på arbetskraft. Många arbetsgivare har svårt att rekrytera samtidigt som välutbildade personer går arbetslösa eller har arbete där deras kompetens inte tas tillvara. Det finns människor som befinner sig i utanförskap (varken arbetar, studerar eller har någon annan känd sysselsättning). En orsak till detta är diskriminerande förhållanden på arbetsmarknaden.
- 7 Inkomstskillnaderna i staden är stora. År 2001 var medelinkomsten på Östermalm 330 tkr och i Rinkeby 144 tkr.
- 7 Bostadsbristen är en tillväxthämmande faktor som försvårar för företagen att såväl etablera sig i Stockholm som att locka till sig arbetskraft.

Stadsledningskontorets förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer

I stadens tidigare integrationsprogram och i de förslag som för närvarande utarbetas till en ny integrationspolicy är den första av stadens visioner ”En stad där alla behövs, alla har en uppgift och alla har samma rättigheter och skyldigheter”. Inga människor skall tvingas stå utanför arbetsmarknaden. Den centrala utgångspunkten för stadens arbetsmarknadspolitik är att alla människor har arbetsförmåga och en vilja att delta i arbetslivet. Arbetsmarknads- och näringslivspolitikerna skall inriktas på fortsatt hållbar ekonomisk utveckling, integration och breddad välfärd.

Förslaget innebär i huvudsak följande:

Målen och inriktningen för arbetsmarknadspolitiken är fastlagd i stadens budget och innebär att stadens nämnder och bolagstyreiser skall sträva efter att;

- ? förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till ökad sysselsättningsgrad bland dem som står långt från arbetsmarknaden
- ? främja tillväxten genom utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken.

Kommunen skall, utan att ta över ansvaret för arbetsmarknadspolitiken, komplettera arbetsförmedlingens och andra statliga myndigheters uppdrag. Kommunens insatser skall primärt riktas mot

- ? del- eller heltidsarbetslösa personer med ekonomiskt bistånd
- ? arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 år
- ? SFI-elever
- ? personer med socialmedicinska handikapp som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande eller har rätt till någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd
- ? personer som av arbetsförmedlingen anvisas till en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling samverkar om

För att nå de arbetsmarknadspolitiska målen förelås att staden skall tillämpa följande strategier

- ? Tillvarata kompetens och arbetsförmåga
- ? Samverka och träffa lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingar
- ? Skapa goda förutsättningar för tillväxt i näringslivet
- ? Ordna praktikplatser
- ? Kompetensutveckla genom vuxenutbildning och riktade arbetsmarknadsinsatser
- ? Öka mångfalden och ta till vara de möjligheter som mångfalden erbjuder i form av olika värderingar, erfarenheter, kompetenser etc. samt motverka diskriminering
- ? Stöd, samordning och uppföljning

Utifrån dessa strategier har givits några exempel på aktiviteter/insatser som bedöms av strategisk karaktär.

Riktlinjerna avslutas med en beskrivning av ansvarsfördelningen mellan några av de kommunala aktörerna på den arbetsmarknadspolitiska arenan samt hur planering och uppföljning skall gå till. Arbetsmarknadspolitiken är emellertid inte endast en fråga för de som nämns i riktlinjernas avsnitt om ansvarsfördelning, utan måste för att

få genomslag i tillämpningen vara en angelägen fråga för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Stadens skall i sin roll som arbetsgivare sträva efter att vara en god förebild för andra. Staden måste framstå som en attraktiv arbetsgivare både för att kunna behålla personal och för att kunna konkurrera om arbetskraft. God tillgång på praktikplatser i stadens verksamheter är ett bra sätt att marknadsföra staden i syfte att klara stadens framtida rekryteringsbehov. En stor utmaning för staden är också att ta tillvara kompetens och öka sysselsättningsgraden för personer med utländsk bakgrund, vilket bl.a. innebär att antalet anställda med annan etnisk bakgrund än svensk bör öka på chefstjänster och högre tjänster. Om staden själv kan utgöra ett gott exempel underlättar det i kontakterna med näringslivet och andra myndigheter eftersom stadens förhoppning är att de också ställer praktikplatser till förfogande och ser stadens mångfald som en möjlighet att utveckla kvalitet, service och tjänsteutbud.

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad och föreslår att kommunfullmäktige beslutar att samtliga nämnder skall tillämpa dessa samt uppmanar styrelsen för Stockholms Stadshus AB att besluta att riktlinjerna skall tillämpas av samtliga bolagsstyrelser. Vidare föreslås att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att uppdrar åt kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen att stödja och följa upp genomförandet av riktlinjerna

Externa remissinstanser

Länsarbetsnämnden i Stockholms län

Vi har tidigare under arbetets gång beretts möjlighet att ge vår syn på riktlinjerna och ställer oss bakom det färdiga förslaget.

Stockholms Hantverksförening

Stockholms Hantverksförening tackar för möjligheten att lämna remiss på de arbetsmarknadspolitiska riktlinjerna för Stockholm stad.

De yrken som går att samla inom begreppet hantverk är närmare 300 stycken med över 60.000 utövare. De olika yrkena uppvisar en stor variation i antalet utövare och grader av specialisering. I Stockholm finns fler specialiserade hantverksyrken än någon annanstans i landet och mycket av det kulturhantverk som behövs för att bevara de kulturvärden och kulturarv finns i staden. Som den storstad Stockholm är, utgör bygghantverkare och servicehantverkare det stora flertalet. Nybyggnation, underhåll och reparation av såväl bostäder, kontor, lokaler är helt nödvändiga för att stad skall

leva. Likaså är det viktigt att det finns frisörer, skomakare ,bilmekaniker , bagare , kockar , guldsmeder etc för att serva oss som invånare.

Hantverket i Stockholm har idag två stora problem. Generationsväxlingen är liksom på de flesta områden ovanligt stor de närmste åren.. Enligt Företagarnas rapport ”Vem vill ta över” beräknas närmare 30.000 företag i Stockholm försvinna den närmaste tiden pga. Pensioneringar. En stor del av dessa är hantverksföretag. Generationsväxlingen inom Hantverket är särskilt akut eftersom yrkesutbildningen genom den nya gymnasieskolan är ofullständig. Den yrkesförberedande gymnasieskolan är i högsta grad idag bara förberedande. Av de ca 4500 praktiska utbildningstimmar som i genomsnitt krävs för att kunna utöva yrket ger gymnasieskolan endast ca 1400. Bristen på färdigutbildning är alltså det andra stora problemet. De senaste 10 åren har länsarbetsnämnden satsat en del på lärlingsutbildning av arbetslösa och i ett treårigt EU-projekt har man tillsammans med Hantverksföreningen utvecklat en modell för lärlingsutbildning som nu är dokumenterad och utprovad. Tillsammans med utbildningsdepartementet kommer en försöksutbildning att genomföras under de närmaste två åren för att finna formerna för finansiering av de studerande och skriva ett regelverk för lärlingsutbildning som eftergymnasial färdigutbildning i praktiska yrken.

VI ser i förslaget till riktlinjer att arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 år en prioriterad grupp.

Vår erfarenhet av att arbeta med arbetslösa i lärlingsutbildning har lärt oss följande. Många människor har ett praktiskt intellekt som de aldrig fått någon stimulans för. Färdigheter, förtrogenhet med verktyg, maskiner och material, kreativ problemlösning och innovations- förmåga är något helt annat än minneskunskaper ur skrivna texter, abstrakta uppgifter och verbal förmåga, vilket de teoretiska studierna är byggda på. Det finns stora möjligheter att fånga upp de ungdomar som lämnat skolan kanske i förtid eftersom deras begåvningar inte passade i de systemen. Att i lärlingsmodell få lära sig ett yrke direkt ute i verkligheten ökar dessutom möjligheterna till försörjningsförmåga direkt i anslutning till lärandet, då det sker i direktkontakt med kunder ,marknad, leverantörer, branscher och nätverk.

I sammanställningen av strategier i förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer finns också att man skall medverka i arbetsmarknadsutbildningar, yrkesinriktad utbildning och grundläggande vuxenutbildning. Vi vill gärna peka på det stora behovet av arbetskraft till Hantverkssektorn och möjligheten att i lärlingsform samarbeta med hantverksföretagen i staden vilka, enligt villkoren i den modell som arbetats fram, ställer upp med lärlingsplatser.

Med tanke på att andelen invandrare är över 20% i Stockholms stad finns också i riktlinjerna en hel del prioritering på invandrare. Vi har även provat att efter validering av det praktiska kunnandet, i lärlingsmodellen komplettera till vad som behövs för att kunna försörja sig på yrket i Sverige. Våra erfarenheter från detta är goda.

Slutligen vill vi understryka att för att en individ över huvud taget skall komma in på arbetsmarknaden måste vi fundera på hur entrén ser ut, inte bara betyg och poäng i ett CV.

Vi tycker därför att det initiativ och den strategi som finns i förslaget när det gäller att få fram praktikplatser på stadens alla arbetsställen är kraftfull och mycket bra. Vi är på väg att inom vår sektor skapa en kultur där människor kan få komma in och lära i och av verkligheten. Med ett kraftfullt initiativ av länets största arbetsgivare, Stockholm Stad, kan vi kanske undvika att så många som i dag gjort läxan, finansierat och skaffat sig sin akademiska examen inte skall behöva börja sitt yrkesliv som arbetslösa.

Mycket kort sammanfattning:

Hantverkssektorn behöver utbildad arbetskraft och vill medverka i utbildningen.

Satsa på det praktiska lärandet i yrkesgymnasierna och färdigutbildning därefter,

Se till att det finns en grundläggande yrkesutbildning för vuxna.

Validera invandrades yrkeskunnande och komplettera till svenska krav.

Gör så mycket som möjligt ute i företagen i lärlingsform och klara samtidigt insteget till arbetsmarknaden / egna företagandet .

Ordna massor av praktikplatser.

LO-distriktet i Stockholms län

LO-distriktet i Stockholms län är mycket positiva till förslaget till arbetsmarknadspolitiskt program. Inriktningen för att motverka segregation och diskriminering är ytterst nödvändig. Samhällets resurser skall främst användas för att utjämna de skillnader som finns. Extra satsningar måste göras på dem som bäst behöver stödjas för att kunna bli verksamma på arbetsmarknaden. Betoningen av allas ansvar, oavsett befattning eller arbetsplats, är ett viktigt påpekande. Samverkan med de fackliga organisationerna är av vikt för att nå de attitydförändringar som måste till för att nå de mål som finns för allas lika rätt.

Vi hyllar en verksamhet som alltmer bygger på samverkan. LO-distriktet tror att synergieffekter uppnås om samverkan mellan kommuner, Länsarbetsnämnden, AF, företag och fackliga organisationer utvecklas. Därför är det viktigt att när detta program antagits fastställa mål för detta på kort och lång sikt, men även via några konkreta exempel visa på hur sådant samarbete kan berika arbetsmarknadspolitiken.

Under rubriken **Exempel på aktiviteter av strategisk karaktär** finns i under avsnittet **ordna praktikplatser**, behovet av externa praktikplatser nämnt. Det finns inget i övrig text angivet om hur eller med vilka man skall samarbeta för att kunna värva dessa externa praktikplatser. Vi tror att våra kontakter med förbundsavdelningarna kan vara en hjälp till att finna praktikarbetsplatser som skall kunna nyttjas av Stockholms stad. Således bör de fackliga organisationerna som samarbetspart omnämnas under avsnittet **extern samverkan**.

LO-distriktet har i samverkan med Långholmens folkhögskola de senaste åren framgångsrikt samarbetat med staden i syfte att hjälpa personer med invandrarbakgrund och brister i svenska språket och som har försörjningsstöd, att komma ut på arbetsmarknaden. Detta har skett genom alternativ svenskundervisning

och arbetspraktik. Vi vill betona intresse och vikten av att denna form av samarbete stöttas att leva vidare.

Vi förordar en utveckling av yrkesvalideringen. Utveckla valideringscentrum för att fler skall kunna få sina kunskaper dokumenterade. Yrkesvalideringen bör ske i samverkan med de fackliga förbundsavdelningarna och aktualiserade arbetsgivare med kollektivavtal.

Samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen är mycket bra. Idag råder alltför stora brister i AF:s utåtriktade kontakter och detta förbättras genom denna samverkan. Under insatser saknar vi dock samverkan kring arbetsgivarkontakter. En mer omfattande och riktad kontakt med arbetsgivare bör kunna syfta till fler anställningar och/eller praktikarbeten. Vi betonar vikten av mer utåtriktade kontakter och samverkan.

Beskrivningen av **arbetsmarknadsnämndens** uppdrag upplever vi vara för snävt. Vår uppfattning är att denna nämnd har möjlighet och bör ta ut svängarna mer än så. En fråga som rimligen bör hanteras i arbetsmarknadsnämnden är arbetsmarknadens behov av kompetent personal och det livslånga lärandet. Också de nationella handlingsplanerna för socialt utanförskap (NAP) bör vara föremål för denna nämnd. Arbetsmarknadsnämnden bör ha mål för den öppna arbetslösheten. Ett krav som även borde vara en självklarhet för såväl AMS som Länsarbetsnämnden.

Stadens verksamhet finansieras till största del av skatteintäkter. Dessa skatteintäkter kan till betydande del hänföras till enskilda individer som fullföljer en del av sitt samhällseliga ansvar genom dessa betalningar. Då vi kan konstatera en ökande omfattning av ekonomisk brottslighet och svarta löner bör stadens ansvar för ordning och reda på arbetsmarknaden påtalas i dessa riktlinjer. All upphandling inom staden skall följa den s.k. "Stockholmsmodellen" som antogs av kommunfullmäktige för att motverka möjligheten till att oseriösa företag anlitas som entreprenörer för stadens förvaltning.

RESERVATIONER M M

Farsta stadsdelsnämnd

Reservationen av Madeleine Sjöstedt m fl (fp), Birgitta Holm m fl (m) och Bertil Fredriksson (kd) har följande lydelse.

Vi anser att nämnden skulle ha beslutat

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Att därutöver anföra

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservationen av Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp) har följande lydelse.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta följande:

Avslå förvaltningens förslag till beslut

Som svar på remissen anföra följande

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholm stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål, men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa o.s.v.

Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken i modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i Stockholmsregionen betalar 45% av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Reservationen av Catharina Hillerström Vagli m fl (m) har följande lydelse.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkade att nämnden skulle besluta följande:

att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa o.s.v.

Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Kista stadsdelsnämnd

Reservationen av Birgitta Wahlman m fl (m), Lotta Gravenius m fl (fp) och Carina Andersdotter Sommar (kd) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen.

Att därutöver anföras

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har däremot gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Man skriver att ”trots fler jobb består fattigdomen” och glömmer då att ta upp fakta som kraftigt höjda skatter och ett därmed framtvingat bidragsberoende. Konsekvensen blir då inlåsning och en Pomperipossaeffekt – t ex högre lön leder till sänkt bostadsbidrag. Varför då anstränga sig? Sambanden är självklara. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande. En miljon människor (barn och gamla oräknade) lever idag på bidrag i någon form. Detta är en nationell katastrof och bör föranleda något av en helt annan kaliber än detta dokument!

I förvaltningens analys syns att man anser bemanningsföretag vara ett problem – och glömmer därmed att de ibland är de enda som ger invandraren hans första jobb och därmed tillträde till arbetsmarknaden. Steget från uthyrd till anställd är betydligt kortare än det från bidragsberoende och arbetslös till anställd och självförsörjande.

Något som förvaltningen ser som ett problem är även en allt lägre grad av facklig organisering. När och var har hög facklig organisering varit liktydigt med låg arbetslöshet och konjunkturuppgång? Vi gillar facket vi också, men just detta antagande är en politisk text och hör inte hemma i ett tjänsteutlåtande.

En annan aspekt som i så fall hade kunnat belysas är svårigheterna att starta och driva företag, skattetryckets förbannelse, snåriga, krångliga & därmed hindrande regler för företagare, samt lagstiftning som skrämmar många företag från att anställa.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av Mats G Nilsson m fl (m), Didar Samaletdin m fl (fp) och Birgitta Borg (kd) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Att därutöver anföras

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservationen av Inge-Britt Lundin m fl (fp), Sebastian Cederschiöld m fl (m) och Susanne Markebjer (kd) har följande lydelse.

Vi anser att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande:

Stadsdelsförvaltningens svar på remissen godkänns i huvudsak.

Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv. Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken i modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 % av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagandet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av Britt-Marie Lagerkvist m fl (m) har följande lydelse.

Att avslå förvaltningens beslut
att därutöver anföra

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ned återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv.

Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper eller vill begripa vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken i modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämningen

och det faktum att de boende i Stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsberoende.

Vantörs stadsdelsnämnd

Reservationen av Lena Kling m fl (fp), Marie Ljungberg Schött m fl (m) och Henrik Ehrenberg (kd) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Det särskilda uttalandet av Lena Kling m fl (fp), Marie Ljungberg Schött m fl (m) och Henrik Ehrenberg (kd) har följande lydelse.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservationen av Sten Nordin m fl (m) och Ulf Fridebäck m fl (fp) har följande lydelse.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

att delvis tillstyrka kontorets svar på remissen.

samt

att i övrigt anföra:

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är dålig.

Biltullarna- ett ytterligare tillväxt fientligt förslag som nuvarande majoriteten driver hårt kommer att innebära stora problem för både enskilda och företag inom staden och regionen. Arbetsmarknadsmässigt kommer biltullarna att splittra regionen eftersom det inte kommer vara lönsamt att åka bil till eller genom staden för arbete.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende är sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Reservationen av Björn Nyström (kd) har följande lydelse.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Att därutöver anföra

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer saknar idéer som är konkreta för att uppnå målen. I stället fylls dokumentet av målsättningar om att tillvarata kompetens, samverka, samordna och kompetensutveckla.

Sedan vänstermajoriteten tog över har arbetslösheten ökat och läget blivit svårare på arbetsmarknaden för de utsatta grupperna. Därtill har socialbidragsberoendet ökat och vissa framgångsrika jobb-projekt avbrutits. Särskilt ungdomsarbetslösheten har skjutit kraftfullt i höjden. Detta visar på ett stort behov av att staden är aktiv och konkret med mätbara insatser på området. Stadsdelsnämnderna måste prioritera detta uppdrag och skapa incitament som uppmuntrar och möjliggör för den enskilde att utbilda sig och söka arbete.

Integrationsnämnden

Reservationen av Birgitta Holm (m) och Fredrik Malm (fp) har följande lydelse.

Att som svar på remissen från kommunstyrelsen återropa följande:

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv. Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande. Vi har också föreslagit ett skatteavdrag för hushållsnära tjänster enligt den finländska modellen. Det skulle skapa 10 000 – 15 000 lågtröskeljobb i regionen varav minst hälften i Stockholm. Detta liksom alla andra konstruktiva förslag säger emellertid vänsterpartierna nej till. Däremot är de positiva till det gamla beprövade skatteavdraget för ombyggnation. Var i ligger logiken att säga nej till det ena men inte till det andra? Socialdemokraterna,

miljöpartiet och vänsterpartiet låter medveten minst 5000 stockholmare gå arbetslösa på grund av sin dogmatiska inställning till hushållsnära tjänster, om det inte handlar om att bygga om gillestugan förstås.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer bör placeras där de hör hemma, i det runda arkivet.

Reservationen av Hardy Hedman (kd) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen
att därutöver anföra

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer saknar idéer som är konkreta för att uppnå målen. Istället fylls dokumentet av målsättningar om att tillvarata kompetens, samverka, samordna och kompetensutveckla.

Arbetsmarknadsberedningens roll framstår som otydlig och dess uppgifter oklara. Det långsiktiga arbetet för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt har också med stadsplanering och bostadsplanering att göra. Det handlar om att planera för småföretagsamhet och verksamheter, gärna insprängda i nya bostadsområden. Det kan också handla om ombyggnationer i befintliga områden.

Sedan vänstermajoriteten tog över har arbetslösheten ökat och läget blivit svårare på arbetsmarknaden för de utsatta grupperna. Därtill har socialbidragsberoendet ökat och vissa framgångsrika jobb-projekt avbrutits. Särskilt ungdomsarbetslösheten har skjutit kraftfullt i höjden. Detta visar på ett stort behov av att staden är aktiv och konkret med mätbara insatser på området. Stadsdelsnämnderna måste prioritera detta uppdrag och skapa incitament som uppmuntrar och möjliggör för den enskilde att utbilda sig och söka arbete.

Det särskilda uttalandet av Paul Lappalainen (mp) har följande lydelse.

att i huvudsak godkänna stadsledningskontorets förslag
att justera stadsledningskontorets förslag i enlighet med nedanstående

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer justeras på sidan 3, under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten*, första stycket, enligt följande (markerat med fet stil och understrykning):

Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En långsiktig, hållbar hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar

om en av tillväxtens främsta drivkrafter - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.

I riktlinjerna understryks bland annat hur viktigt det är att staden är en attraktiv arbetsgivare och att staden själv utgör ett gott exempel. Insatser mot diskriminering nämns som ett område där det är angeläget att staden visar vägen. Beredningen vill i det sammanhanget peka på det arbete som pågår, efter tidigare initiativ i beredningen, för att staden ska agera mot diskriminering inte bara som stor arbetsgivare utan även i sin roll som hyresvärd och service- och bidragsgivare. Det handlar också om tillämpningen av antidiskrimineringsvillkor vid köp av varor och tjänster samt i serveringstillstånd till krogar och andra etablissemang. Tydliga ställningstaganden även på dessa områden påverkar hur staden uppfattas, både av sina anställda, av samarbetspartners och av omgivningen i stort.

På s 4 § 3 bör följande mening sättas in efter

”Förvärvsfrekvensen skall öka bland dem som i dag står långt från arbetsmarknaden.”

Ett sätt att bygga upp ett förtroende för samhället, för arbetsmarknaden och sig själva hos de som står långt från arbetsmarknaden, är att se till att den andel av befolkningen som har arbete under sin kompetensnivå minskar. Att individen tror att de kommer att bedömas som individer, att de har en rättvis chans på den svenska arbetsmarknaden att uppnå ett arbete som motsvarar deras kompetens, är en viktig signal till alla på arbetsmarknaden.

På ett liknande sätt under ska följande mål läggas till på s 4

- förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till en ökad sysselsättningsgrad som tar hänsyn till individens kompetens bland dem som finns på arbetsmarknaden

Följande mening bör läggas till efter nedanstående stycke på s 4

”Rörlighet på arbetsmarknaden öppnar nya vägar in i arbetslivet. Detta anses öka möjligheterna att få ett arbete i överensstämmelse med tidigare erfarenheter, utbildning eller andra kvalifikationer, vilket är ett problem inte minst för utlandsfödda medborgare.” **Arbetsstidsförkortning och friår är två av verktygen som kan bidra till att öka rörligheten samt livskvalitén på arbetsmarknaden.**

Därtill bör följande läggas till

Kommunens uppdrag innebär att:

- bidra till ökad sysselsättningsgrad med hänsyn till individens kompetens med hänsyn till de som redan finns på arbetsmarknaden.

Och till slut bör det på s 9 under Öka mångfald... det påpekas att **kommunen kommer att införa riktade kommunala verktyg för motverkande av diskriminering och främjande av jämlikhet såsom antidiskrimineringsklausuler i stadens upphandlingar.**

Socialtjänstnämnden

Reservationen av Hanna Broberg m fl (m), Ann-Katrin Åslund m fl (fp) och Désirée Pethrus Engström (kd) har följande lydelse.

Socialtjänstnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens svar på remissen.

Därutöver anförs följande.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassningen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydlig fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkta skatter, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Utbildningsnämnden

Reservationen av Helen Jäderlund Eckardt m fl (fp), Björn Wickström m fl (m) och Jonas Vikman (kd) har följande lydelse.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta att avslå förvaltningens förslag till beslut att som svar på remissen anföra följande:

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala

överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv.

Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydligt fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Det särskilda uttalandet av Erik Nilsson m fl (s) och Inger Stark (v) har följande lydelse.

I Stadsledningskontorets förslag till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten* står bl.a. följande: "En hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om tillväxtens främsta drivkraft – näringslivet – genom att bedriva en aktiv näringspolitik. Inte bara näringslivet, utan hela infrastrukturen med bl.a. välutbyggd och fungerande utbildning, barnomsorg, kultur, kommunikationer o.s.v. är viktiga drivkrafter för tillväxten och måste värnas av staden.

Stockholms Näringslivskontor AB

Det särskilda uttalandet av Mats Rudin m fl (m) och Pär Hommerberg (fp) och ersättaryttrandet av Johan Davidsson (kd) har följande lydelse.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv.
Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget

försämrats. Idag är betydlig fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Osaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande.

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning

Reservationen av Birgitta Holm (m) och Fredrik Malm (fp) har följande lydelse.

Arbetsmarknads- och integrationsberedningen beslutar

Att avstyrka förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholm, samt

Att därutöver anföra följande

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad är ett dokument som frossar i högtidliga fraser och önskemål men som helt saknar konkreta och mätbara idéer för att uppnå målen. Sida upp och sida ner återkommer ord och fraser som att skapa goda förutsättningar, tillvarata kompetens, samverka, träffa lokala överenskommelser, kommunintern samverkan, kompetensutveckla, öka mångfalden, anpassa osv. Utvecklingen under innevarande mandatperiod har dessutom gått i motsatt riktning. När målet är att minska arbetslösheten och bidragsberoendet har läget försämrats. Idag är betydlig fler arbetslösa och bidragsberoende än för två år sedan. Orsaken till den negativa utvecklingen är att vänstermajoriteten inte begriper, eller vill begripa, vilka drivkrafter som genererar nya arbetstillfällen, tillväxt och viljan att ge sig ut på arbetsmarknaden.

Vi har vid upprepade tillfällen påpekat det orimliga i att först besluta om den värsta skattechocken modern tid och sedan bli förvånad när resultatet blir ökad arbetslöshet och ökat bidragsberoende. Sambandet är självklart. Läger man till skatteutjämning och det faktum att de boende i stockholmsregionen betalar 45 procent av alla statliga inkomstskatter är det inte konstigt att tillväxten är usel.

Receptet för minskad arbetslöshet och minskat bidragsberoende heter sänkt skatt, minskade pålagor från den socialdemokratiska regeringen och motprestationer i form av arbetsinsatser eller utbildning vid bidragsmottagande. Vi har också föreslagit ett skatteavdrag för hushållsnära tjänster enligt den finländska modellen. Det skulle skapa

10 000 – 15 000 lågtröskeljobb i regionen varav minst hälften i Stockholm. Detta liksom alla andra konstruktiva förslag säger emellertid vänsterpartierna nej till. Däremot är de positiva till det gamla beprövade skatteavdraget för ombyggnation. Var i ligger logiken att säga nej till det ena men inte till det andra? Socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet låter medveten minst 5000 stockholmare gå arbetslösa på grund av sin dogmatiska inställning till hushållsnära tjänster, om det inte handlar om att bygga om gillestugan förstås.

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer bör placeras där de hör hemma, i det runda arkivet.

Reservationen av Hardy Hedman (kd) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på remissen

Att därutöver anföra

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer saknar idéer som är konkreta för att uppnå målen. Istället fylls dokumentet av målsättningar om att tillvarata kompetens, samverka, samordna och kompetensutveckla.

Arbetsmarknadsberedningens roll framstår som otydlig och dess uppgifter oklara. Det långsiktiga arbetet för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt har också med stadsplanering och bostadsplanering att göra. Det handlar om att planera för småföretagsamhet och verksamheter, gärna insprängda i nya bostadsområden. Det kan också handla om ombyggnationer i befintliga områden.

Sedan vänstermajoriteten tog över har arbetslösheten ökat och läget blivit svårare på arbetsmarknaden för de utsatta grupperna. Därtill har socialbidragsberoendet ökat och vissa framgångsrika jobb-projekt avbrutits. Särskilt ungdomsarbetslösheten har skjutit kraftfullt i höjden. Detta visar på ett stort behov av att staden är aktiv och konkret med mätbara insatser på området. Stadsdelsnämnderna måste prioritera detta uppdrag och skapa incitament som uppmuntrar och möjliggör för den enskilde att utbilda sig och söka arbete.

Ersätтарыttrandet av Paul Lappalainen (mp) har följande lydelse.

Att i huvudsak godkänna stadsledningskontorets förslag

Att justera stadsledningskontorets förslag i enlighet med nedanstående

Förslaget till arbetsmarknadspolitiska riktlinjer justeras på sidan 3, under rubriken *Arbetsmarknadspolitikens inriktning*, underrubrik *Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten*, första stycket, enligt följande (markerat med fet stil och understrykning):

Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En

långsiktig, hållbar hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om **en av** tillväxtens främsta drivkrafter - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.

I riktlinjerna understryks bland annat hur viktigt det är att staden är en attraktiv arbetsgivare och att staden själv utgör ett gott exempel. Insatser mot diskriminering nämns som ett område där det är angeläget att staden visar vägen. Beredningen vill i det sammanhanget peka på det arbete som pågår, efter tidigare initiativ i beredningen, för att staden ska agera mot diskriminering inte bara som stor arbetsgivare utan även i sin roll som hyresvärd och service- och bidragsgivare. Det handlar också om tillämpningen av antidiskrimineringsvillkor vid köp av varor och tjänster samt i serveringstillstånd till krogar och andra etablissemang. Tydliga ställningstaganden även på dessa områden påverkar hur staden uppfattas, både av sina anställda, av samarbetspartners och av omgivningen i stort.

På s 4 § 3 bör följande mening sättas in efter

”Förvärvsfrekvensen skall öka bland dem som i dag står långt från arbetsmarknaden.”

Ett sätt att bygga upp ett förtroende för samhället, för arbetsmarknaden och sig själva hos de som står långt från arbetsmarknaden, är att se till att den andel av befolkningen som har arbete under sin kompetensnivå minskar. Att individen tror att de kommer att bedömas som individer, att de har en rättvis chans på den svenska arbetsmarknaden att uppnå ett arbete som motsvarar deras kompetens, är en viktig signal till alla på arbetsmarknaden.

På ett liknande sätt under ska följande mål läggas till på s 4

- förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till en ökad sysselsättningsgrad som tar hänsyn till individens kompetens bland dem som finns på arbetsmarknaden

Följande mening bör läggas till efter nedanstående stycke på s 4

”Rörlighet på arbetsmarknaden öppnar nya vägar in i arbetslivet. Detta anses öka möjligheterna att få ett arbete i överensstämmelse med tidigare erfarenheter, utbildning eller andra kvalifikationer, vilket är ett problem inte minst för utlandsfödda medborgare.”

Arbetstidsförkortning och friår är två av verktygen som kan bidra till att öka rörligheten samt livskvaliten på arbetsmarknaden.

Därtill bör följande läggas till

Kommunens uppdrag innebär att:

- bidra till ökad sysselsättningsgrad med hänsyn till individens kompetens med hänsyn till de som redan finns på arbetsmarknaden.

Och till slut bör det på s 9 under Öka mångfald... det påpekas att **kommunen kommer att införa riktade kommunala verktyg för motverkande av diskriminering och främjande av jämlikhet såsom antidiskrimineringsklausuler i stadens upphandlingar.**



Stadsledningskontoret
Finansavdelningen

Bilaga 2

2004-05-03
Dnr 331-1518/2004

Utkast 2004-05-03

Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad

Innehållsförteckning

Inledning	
Arbetsmarknadspolitikens inriktning	
<i>Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten.....</i>	
Mål för stadens arbetsmarknadspolitik.....	
<i>Övergripande mål</i>	
<i>Aktiv medverkan från stadens verksamheter.....</i>	
Vilka skall stadens arbetsmarknadspolitik stödja ?	
Strategier.....	
<i>Tillvarata kompetens och arbetsförmåga</i>	
<i>Skapa goda förutsättningar för tillväxt i näringslivet.....</i>	
<i>Samverka och träffa lokala överenskommelser.....</i>	
<i>Ordna praktikplatser</i>	
<i>Kompetensutveckla – vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser.....</i>	
<i>Öka mångfalden och motverka diskriminering</i>	
<i>Stödja, samordna och följa upp</i>	
Exempel på aktiviteter av strategisk karaktär	
Ansvarsfördelning.....	
<i>Staden som arbetsgivare.....</i>	
<i>Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen.....</i>	
<i>Stadsdelsnämnderna.....</i>	
<i>Integrationsnämnden.....</i>	
<i>Socialtjänstnämnden</i>	
<i>Utbildningsnämnden</i>	
<i>Styrelsen för Stockholms näringslivskontor AB</i>	
<i>Övriga nämnder och bolagsstyrelser</i>	
Arbetsmarknadsnämnden	
Planering och uppföljning.....	
Bilaga till Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad	
<i>Förslag till checklista/områdes- och innehållsförteckning vid upprättande av</i>	
<i>lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltning och</i>	
<i>arbetsförmedling</i>	

Inledning

Stockholm har som storstad en naturlig attraktionskraft. Regionen är en marknadsplats för handel med varor och tjänster, en mötesplats för människor från olika kulturer, en importhamn för nya idéer och ett centrum för kultur, historia, idrott och nöjen. I Stockholm finns kunskap, möjligheter, utmaningar och puls – värden som många boende, investerare, företag och besökare efterfrågar.

Stadens utveckling och tillväxt är en viktig del av landets utveckling och tillväxt. Mångfalden och de möjligheter staden erbjuder är unika i sitt slag. Det finns dock en annan sida. Skillnaderna mellan olika delar av staden har under en lång rad av år ökat. I stadsdelar som redan för ett decennium sedan kunde betecknas som gynnade, med hög förvärvsfrekvens, höga medelinkomster och höga utbildningsnivåer har dessa förhållanden förbättrats. På motsvarande sätt har vissa stadsdelar som kännetecknats av lägre ”nivåer” utvecklats mot ännu lägre nivåer. Skillnaderna mellan gynnade och mindre gynnade har således ökat. Detta är oroande och angeläget att motverka då stadens medborgare skall ges så likvärdiga förutsättningar som möjligt.

Stockholms stads arbetsmarknadspolitik skall i samverkan med övriga politikområden verka för en väl fungerande arbetsmarknad och skapa goda förutsättningar för näringslivet. En av stadens visioner är ”en stad där alla behövs, alla har en uppgift och alla har samma rättigheter och skyldigheter”. Inga människor skall tvingas stå utanför arbetsmarknaden. Alla människor har arbetsförmåga och det är utgångspunkten för stadens arbetsmarknadsinsatser. Arbetsmarknads- och näringslivspolitikerna skall inriktas på fortsatt hållbar ekonomisk utveckling, integration och breddad välfärd. Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen har tillsammans med styrelsen för Stockholms näringslivskontor AB ett samordnande ansvar för detta.

Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Ansvarsfördelning och samverkan mellan staden och staten

Det finns ett antal områden som stadens nämnder och styrelser i samverkan med andra aktörer skall fokusera på för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En hög tillväxttakt är en förutsättning för att kunna förbättra medborgarnas levnadsstandard och för att staden skall kunna fullgöra sina åtaganden mot invånarna. Det är därför viktigt att staden värnar om tillväxtens främsta drivkraft - näringslivet - genom att bedriva en aktiv näringslivspolitik.

Målet för den statliga arbetsmarknadspolitikerna är en väl fungerande arbetsmarknad med full sysselsättning och god ekonomisk tillväxt. För att uppfylla verksamhetsmålen skall arbetsförmedlingen medverka till en snabb och effektiv kontakt mellan arbetssökande och arbetsgivare med lediga platser, vid behov öka de arbetslösas kompetens samt stödja dem som har svårast att få arbete.

Stadens och statens insatser skall komplettera varandra, vilket innebär att de samtidigt och tillsammans skall skapa goda förutsättningar för rekrytering och tillväxt. Arbetskraftsutbudet behöver öka genom att människor som idag inte inräknas i arbetskraften mobiliseras. Det handlar bl.a. om att tillgodose såväl stadens framtida rekryteringsbehov som näringslivets behov av arbetskraft inom vissa bristyrken liksom den enskilde individens behov av arbete. På kort sikt är det sannolikt så att de åtgärder som upplevs som mest angelägna ser något olika ut ur stadens respektive statens perspektiv. För staten/arbetsförmedlingarna innebär det att snabbt kunna tillgodose efterfrågan på kompetent arbetskraft. För kommunen innebär det att sysselsättningsgraden skall öka samtidigt som kommunens uppdrag innefattar en heterogen grupp av människor som av olika skäl har etableringssvårigheter på arbetsmarknaden. Detta kan te sig motsägelsefullt. Det behöver dock inte vara någon motsättning mellan båda dessa mål. På lång sikt är det, även ur ett näringslivsperspektiv, viktigt att arbetskraftsutbudet upprätthålls både kvantitativt och kvalitativt. För att tydliggöra dessa problemställningar och lösa eventuella målkonflikter samt klargöra åtaganden och insatser krävs samverkan mellan staden och företagen i stadsdelsnämndsområdena. Insatserna skall bygga på en analys av den lokala situationen som exempelvis kan innefatta en kartläggning av stadsdelsnämndsområdets näringsliv och dess arbetskraftsbehov samt prioriteringar av målgrupperna för stadsdelsnämndsområdets arbetsmarknadsinsatser.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kompletterande arbetsmarknadsinsatser. Viktiga komponenter i en aktiv arbetsmarknadspolitik är kompetensutveckling, matchnings- och valideringsprogram, hög kvalitet i vuxenutbildningen samt sfi-undervisning och introduktion av nyanlända flyktingar och invandrare. Kopplingen mellan arbete och de insatser som erbjuds skall vara tydlig för den enskilde. Förvärvsfrekvensen skall öka bland dem som i dag står långt från arbetsmarknaden. Det är angeläget att stadens verksamheter uppmärksammar och aktivt motverkar de mekanismer, handlingar och värderingar som gör diskriminering till en del i det svenska arbetslivet.

Kompetensfonden skall inom ramen för dess s.k. externa mål till och med år 2006 möjliggöra insatser som bidrar till en ökning av sysselsättningsgraden bland människor som står utanför eller har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Kompetensfonden är en viktig resurs i utvecklandet av en aktiv arbetsmarknadspolitik. Ekonomiskt stöd från kompetensfonden eller andra centrala utvecklingsmedel kommer i första hand att riktas till insatser som går att koppla till en långsiktig strategi.

Inom regionen skall staden verka för en bred samverkan mellan offentliga och privata aktörer i syfte att stärka Stockholmsregionens position i norra Europa. Arbetsmarknadspolitiken skall samordnas med de insatser som beslutas/behandlas i arbetsmarknadsnämnden samt med stadens näringslivspolitiska program.

Mål för stadens arbetsmarknadspolitik

Övergripande mål

Arbetsmarknadspolitikerna är central och avgörande för förutsättningarna att lyckas med att bryta segregationen och minska skillnaderna i staden. Målen för arbetsmarknadspolitikerna och inriktningen har lagts fast i stadens budget. Stadens nämnder och bolagsstyrelser skall sträva efter att

- ? förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom att bidra till ökad sysselsättningsgrad bland dem som står långt från arbetsmarknaden
- ? främja tillväxten genom utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken.

En av utgångspunkterna för stadens arbetsmarknadspolitik är att tillvarata människors kompetens och arbetsförmåga utan att diskriminera.

Detta stöds vidare av de övergripande målen för integrationspolitiken som innebär att stadens nämnder och bolagsstyrelser aktivt skall medverka till att

- ? skapa förutsättningar för ökad hållbar tillväxt och ekonomisk utveckling i hela staden genom insatser i ytterstaden som rör boende och bostadsförsörjning, nya arbetsplatser och goda näringslivsvillkor samt fysisk och elektronisk infrastruktur
- ? minska skillnaderna mellan olika delar av staden avseende sysselsättnings- och utbildningsnivåer, hälsa, trygghet och trivsel samt tillgång till service, kultur och fritidsaktiviteter
- ? utveckla metoder i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.

Rörlighet på arbetsmarknaden öppnar nya vägar in i arbetslivet. Detta anses öka möjligheterna att få ett arbete i överensstämmelse med tidigare erfarenheter, utbildning eller andra kvalifikationer, vilket är ett problem inte minst för utlandsfödda medborgare.

Aktiv medverkan från stadens verksamheter

Stadens verksamheter – förvaltningar och bolag - skall aktivt medverka till att de övergripande målen nås genom att bidra till att

- ? arbetskraftsutbudet ökar
- ? förvärvsfrekvensen ökar; de stadsdelsområden som har lägst förvärvsfrekvens skall särskilt uppmärksammas så att fortsatta kompensatoriska insatser riktas till dessa
- ? samtliga arbetsenheter i stadens förvaltningar och bolag kontinuerligt tillhandahåller praktikplatser; målet för staden är ca 1 500 praktikplatser
- ? utveckla företagandet och därmed tillväxten
- ? antalet anställningar med anställningsstöd/lönestöd (motsvarande) ökar i Stockholms stad med syfte att underlätta inträde på arbetsmarknaden

Vilka skall stadens arbetsmarknadspolitik stödja ?

Kommunen skall, utan att ta över ansvaret för arbetsmarknadspolitik, komplettera arbetsförmedlingens och andra statliga myndigheters uppdrag.

Kommunens *uppdrag* innebär att;

- ? ge stöd till arbetslösa personer med ekonomiskt bistånd
- ? minska skillnaderna mellan olika delar av staden avseende sysselsättnings- och utbildningsnivåer
- ? bidra till ökad sysselsättningsgrad bland dem som står långt från arbetsmarknaden
- ? medverka till utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken.

Kommunens *insatser* skall primärt riktas mot

- ? del- eller heltidsarbetslösa personer med ekonomiskt bistånd
- ? arbetslösa ungdomar i åldrarna 18-24 år
- ? SFI-elever
- ? personer med socialmedicinska handikapp som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande eller har rätt till någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd
- ? personer som av arbetsförmedlingen anvisas till en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling samverkar om

Arbetsförmedlingens uppdrag innebär att;

- ? medverka till en snabb och effektiv kontakt mellan arbetssökande och arbetsgivare med lediga platser
- ? öka de arbetslösas kompetens vid behov
- ? stödja dem som har svårast att få ett arbete

I arbetsförmedlingens uppgifter ingår att bidra till ökad integration och jämställdhet samt att motverka och förebygga diskriminering i arbetslivet.

Med utgångspunkt från vars och ens uppdrag och kompetensområde skall samverkan ske. Utgångspunkten för samverkan är att ge individuellt stöd utifrån individens behov. Stadsdelsnämnderna skall inleda diskussioner med arbetsförmedlingarna i syfte att sluta lokala samverkansöverenskommelser om vad som skall uppnås. Där skall också rollfördelningen mellan kommunen, staten och ev. andra aktörer vad avser åtaganden och aktiviteter fastställas.

Strategier

Tillvarata kompetens och arbetsförmåga

Alla människors kompetens och arbetsförmåga skall tillvaratas. Vid behov skall metoder utvecklas för att öka kompetensen hos individer och grupper som har svårt att få arbete. Detta skall ske på ett sådant sätt att det utgår från och stärker individen.

Nedsatt arbetsförmåga till följd av t.ex. sjukdom eller funktionshinder skall inte innebära utestängning från arbetslivet. Nedsättningar i arbetsförmåga kan överbryggas på många sätt, t.ex. genom att erbjuda andra arbetsuppgifter, förändrade arbets-/anställningsvillkor eller hjälpmedel. Som arbetsgivare är det viktigt att ge information om de möjligheter och rättigheter som man har som anställd.

Skapa goda förutsättningar för tillväxt i näringslivet

Förvaltningar och bolag skall inom sina respektive verksamhetsområden och i samverkan, såväl internt som externt, medverka till att förbättra förutsättningarna och villkoren för företagande och företagsutveckling. Tillväxt förutsätter tillgång till välutbildad arbetskraft, lokaler, mark, bostäder, god infrastruktur m.m.

Samverka och träffa lokala överenskommelser

För att kunna möta näringslivets och stadens framtida rekryteringsbehov krävs samverkan och samarbete på alla nivåer. Utgångspunkten för samverkan är den enskildes behov. Stödinsatser skall inriktas mot möjliga vägar till arbetslivet och samordnas så att de kompletterar varandra.

Kommunintern samverkan

Stadens olika insatser inom olika politikområden skall stödja varandra. Staden som arbetsgivare och näringslivet är beroende av väl fungerande utbildningsinsatser, god infrastruktur, goda arbetsförhållanden etc. Alla politikområden är berörda på något sätt vilket förutsätter samverkan mellan stadens verksamheter.

Arbetsmarknadsnämnden är forum för samverkan med arbetstagarorganisationerna och är viktig för att nå de arbetsmarknadspolitiska målen.

Arbetsmarknadspolitiska insatser skall företrädesvis utvecklas inom eller i samverkan med den reguljära verksamheten. Syftet med detta är att kunskaper och erfarenheter skall bli bestående även om utveckling och finansiering sker med tillfälliga resurser.

Extern samverkan

Stadsdelsnämnderna skall samverka med länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingarna, försäkringskassan och näringslivet. Staden behöver också vidareutveckla samverkan med arbetsgivar-/branschorganisationer. Samverkan mellan stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och styrelsen för Stockholms näringslivskontor AB och andra kommuner bör också vidareutvecklas för att t.ex. samordna start av utbildningsinsatser inom bristyrkesområden men också för att lära av varandra och utbyta erfarenheter.

Lokala samverkansöverenskommelser

Lokala samverkansöverenskommelser skall utgå från den kommunala kompetensen.

De lokala parterna (stadsdelsförvaltningar/fackförvaltningar, arbetsförmedling, försäkringskassa, näringsliv m.fl.) skall med utgångspunkt från mål och strategier komma överens om vilka aktiviteter/åtaganden som behöver genomföras och hur

samverkan skall ske. I samband med detta skall beaktas vad som tidigare lokalt överenskommits om utveckling av introduktion av nyanlända¹. Lokala samverkansöverenskommelser skall ses över minst en gång årligen och/eller revideras vid behov. Exempel på frågor som kan innefattas i en samverkansöverenskommelse finns i bilaga till dessa riktlinjer.

Ordna praktikplatser

Alla stadens verksamheter måste ta ett ansvar för det framtida arbetskraftsbehovet. För att framstå som en attraktiv arbetsgivare måste staden kunna visa upp en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor för såväl praoelever/studenter, nyanlända invandrare, arbetslösa och andra som står utanför arbetsmarknaden. Detta skall ske genom att praktikplatser tillhandahålls av alla nämnder och styrelser, vilket innebär en marknadsföring av staden samtidigt som människor ges arbets-, yrkes- och eller språkträning.

Målet är att varje nämnd/bolag i staden ständigt skall ha lika många praktikplatser som det finns arbetsenheter inom dess verksamhetsområde. I princip skall praktikplatser finnas inom alla arbetsenheter, men det är särskilt viktigt att inriktning sker mot branscher och arbetsområden där det finns eller kommer att råda brist på arbetskraft. Antalet praktikplatser bör föregås av att varje nämnd/styrelse gör en inventering beräknat på framtida rekryteringsbehov. Praktikhandledarutbildning skall vid behov erbjudas och finansieras av kompetensfonden. Arbetsplatsförlagd handledarutbildning skall prövas.

Kompetensutveckla – vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser

Staden skall erbjuda vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser för vuxnas lärande – livslångt lärande. Utbildning och metoder skall utvecklas för att öka kompetensen hos individer och grupper som har svårt att få arbete och/eller behöver kompetensutveckling i arbetet. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar för detta. Utbildningsnämnden erbjuder reguljära kurser men skall också fortsatt utveckla de möjligheter som idag finns att starta kurser som efterfrågas efter behovsinventering i stadsdelsnämndsområdena. Det kan t.ex. vara kurser som riktas till specifika målgrupper eller yrkesområden.

Öka mångfalden och motverka diskriminering

De anställda i stadens verksamheter skall spegla befolkningens sammansättning och återfinnas i befattningar på alla nivåer i stadens organisation. Verksamheterna skall utveckla och ta till vara de möjligheter som mångfalden erbjuder i form av olika värderingar, erfarenheter, kompetenser etc. Staden som arbetsgivare skall framstå som en god förebild genom att vara en icke-diskriminerande organisation.

¹ Lokal överenskommelse mellan Migrationsverket, arbetsförmedlingen Skärholmen, integrationsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Inga grupper eller individer skall utsättas för kränkande särbehandling. Det är särskilt viktigt att inte bygga in diskriminerande strukturer i arbetsmarknadspolitikens utförande. Metoder skall utvecklas för att säkerställa att detta. Information om rådande lagstiftning och aktiva antidiskrimineringsåtgärder behövs. I detta avseende har staden en viktig roll att spela både som arbetsgivare och opinionsbildare.

Stödja, samordna och följa upp

Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen svarar för uppföljning och utvärdering av stadens arbetsmarknadspolitik. Detta innefattar redovisning av resultat och effekter av insatser som har finansierats och följts upp av kompetensfonden (externa målen).

Som ett led i uppföljningen av arbetsmarknadspolitikerna skall alla nämnder och bolag själva följa upp och dokumentera aktiviteter av strategisk karaktär och dess resultat samt redovisa dessa till kommunstyrelsen.

Exempel på aktiviteter av strategisk karaktär

Alla nämnder och bolag skall utifrån angivna strategier själv gå igenom och i verksamhetsplanen dokumentera vilka aktiviteter av strategisk karaktär som planeras.

Strategier	Exempel på aktiviteter av strategisk karaktär
Tillvarata kompetens och arbetsförmåga	? Öka arbetskraftsbudet i stadsdelsnämndsområdet – söka upp och mobilisera dem som står utanför arbetsmarknaden (t.ex. ungdomar, sjukskrivna m.fl.) ? Upprätta individuella handlingsplaner ? Erbjudna validering. Utbildningsförvaltningen kan utföra både betygs- och yrkesvalidering ? Anpassa arbetsorganisation, arbetsvillkor och arbetsplats med hänsyn till individens arbetsförmåga ? Öka antalet anställningar med anställningsstöd/lönestöd; i samband med rekrytering till stadens verksamheter skall möjligheterna till rekrytering med anställningsstöd/lönestöd beaktas
Skapa goda förutsättningar för tillväxt i näringslivet – utveckla företagandet	? Utveckla näringslivsperspektivet i stadens samtliga verksamheter ? Utveckla ett organiserat samarbete inom prioriterade branscher - miljöteknik, bank och finans, upplevelseindustrin/design och logistik,

	IT och Bioscience ? Utveckla Stockholms företagsområden ? Aktivt medverka till att fler företagsgrupper och företagsföreningar startar ? Ge god service till små och medelstora företag i samband med etableringar, i synnerhet lokalanskaffning ? Bidra till innovationsrådgivning för uppfinnare ? Ge bidrag till föreningar/organisationer som bedriver företagsrådgivning
Samverka och träffa lokala överenskommelser	? Överenskommelser som närmare reglerar insatser och åtaganden mellan olika aktörer skall göras på lokal nivå. Beroende på insatser och åtaganden kan överenskommelser behöva tecknas med flera aktörer utöver stadsdelsnämnd och arbetsförmedling, t.ex. försäkringskassa och primärvård. Samverkan med lokalt näringsliv skall eftersträvas och kan också innefattas i lokala överenskommelser.
Ordna praktikplatser	? Inventera och dokumentera tillgången på praktikplatser inom alla stadens arbetsenheter ? Utbilda praktikhandledare ? Ge stödinsatser till praktikhandledare ? Ge praktik till alla som behöver, exempelvis nyanlända flyktingar och invandrare för att underlätta introduktionen ? Ta emot studerande m.fl. i syfte att marknadsföra staden för att underlätta framtida rekryteringsbehov ? "Värva" externa praktikplatser
Kompetensutveckla – vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser	? Inventera behovet av kompetensutvecklingsinsatser för att tillgodose arbetskraftsbehovet och individens behov Medverka i ? arbetsmarknadsutbildningar ? uppbyggnad av lärcentra ? yrkesinriktad utbildning ? grundläggande vuxenutbildning och övrig vuxenutbildning ? motivationshöjande insatser ? studie- och yrkesvägledning

	? praktik ? arbetssökarverksamheter ? arbetsmarknadsåtgärder/ arbetsträning
Öka mångfalden och motverka diskriminering	? Förbereda/utbilda arbetsplatserna och arbetstagarna i stadens verksamheter för att tillvarata mångfalden ? Upprätta jämställdhets- och mångfaldsplaner ? Skapa ett förhållningssätt som ser till möjligheter ? Utveckla metoder i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.
Samordna, stödja och följa upp	Kommunstyrelsen skall ? samordna, stödja och följa upp stadens insatser på arbetsmarknadsområdet ? kommunicera stadens arbetsmarknadspolitik ? informera om aktuella händelser/nyheter på arbetsmarknadspolitikens område Stadens verksamheter skall ? Följa upp och dokumentera arbetsmarknadsinsatser och resultat. ? Kommunicera stadens arbetsmarknadspolitik till medarbetarna

Ansvarsfördelning

Staden som arbetsgivare

Staden skall vara en god förebild för andra. Stadens arbetsplatser skall sträva efter att ha en mångfald bland anställda på alla nivåer. Alla arbetsplatser skall vara fria från diskriminering. Diskriminering får inte förekomma gentemot brukare och allmänheten. Diskriminerande strukturer skall undanröjas.

Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen

Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen skall samordna, stödja och utvärdera stadsdelsnämndernas och övriga nämnders/bolags insatser på arbetsmarknadsområdet.

Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas ansvarar för arbetsmarknadsåtgärder och utveckling av kontakterna med företagen i stadsdelnämndsområdet. Stadsdelsnämnderna skall dokumentera planerade aktiviteter av strategisk karaktär och följa upp dess resultat samt redovisa dessa till kommunstyrelsen.

Integrationsnämnden

Integrationsnämnden² ansvarar för introduktion av nyanlända flyktingar.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden skall understödja ett stadsdelsövergripande samarbete för att analysera, jämföra och ta till vara lokala, nationella och internationella erfarenheter som leder till att färre hushåll är i behov av ekonomiskt bistånd och att den genomsnittliga bidragstiden förkortas.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden skall tillgodose att det finns ett brett utbud av väl fungerande yrkesutbildningar. Nämnden svarar för sfi med arbetslivsinriktning². Samverkan med arbetslivet och högskolan skall förstärkas. Utbildningsnämnden skall se över hur en allsidig kommunal vuxenutbildning skall utformas samt utveckla och bredda utbudet av yrkesinriktad utbildning för vuxna. Utbildningsnämnden skall i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla den lokala studie- och yrkesvägledningen.

Styrelsen för Stockholms näringslivskontor AB

Styrelsen för Stockholms Näringslivskontor AB skall stödja och följa upp stadens näringslivspolitiska program som syftar till att skapa en fortsatt ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling, en väl fungerande arbetsmarknad och en förbättrad välfärd i hela staden. Styrelsen har därmed ett samordningsansvar för stadsdelsnämndernas utveckling av det lokala näringslivsarbetet.

Övriga nämnder och bolagsstyrelser

Övriga nämnder och bolagsstyrelser skall dokumentera planerade insatser/aktiviteter av strategisk karaktär och följa upp resultaten samt redovisa dessa till kommunstyrelsen.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden är ett samarbetsorgan³ med uppgift att medverka till att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken utformas utifrån lokala förutsättningar och behov.

² Utredningen "Översyn av flyktingmottagande, sfi-verksamhet samt angränsande frågor" har föreslagit att denna verksamhet skall överföras till stadsdelsnämnderna från år 2005. Beslut om var ansvaret för sfi-verksamheten och introduktionen av nyanlända flyktingar skall ligga kommer att fattas under våren/försommaren 2004.

³ länsarbetsnämnden, arbetsförmedlingen, kommunen, lokala näringslivet och lokala arbetstagarorganisationer

Arbetsmarknadsnämnden skall särskilt medverka till att målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken uppnås, medverka till att finna former och skapa utrymme för aktivitetsgarantin, ansvara för kvaliteten i ungdomsinsatserna, skapa samsyn mellan olika aktörer för att främja att varje individs arbetsförmåga tas till vara så att det blir möjligt för den enskilde att försörja sig genom eget arbete samt mobilisera det lokala arbetsmarknadsutbudet.

Planering och uppföljning

Alla nämnder och bolag skall utifrån angivna strategier själv gå igenom och i verksamhetsplanen dokumentera vilka aktiviteter av strategisk karaktär som planeras.

Exempelvis skall en inventering av antalet praktikplatser inom förvaltningar och bolag med angivande av verksamhetsområde göras och redovisas i verksamhetsplanen. Uppföljning och redovisning sker i verksamhetsberättelsen.

Kommunstyrelsen/arbetsmarknads- och integrationsberedningen svarar för uppföljning och utvärdering av stadens arbetsmarknadspolitik. Detta innefattar redovisning av resultat och effekter av insatser som har finansierats och följts upp av kompetensfonden (externa målen).

Facknämnder, bolagsstyrelser och stadsdelsnämnder svarar för uppföljning och utvärdering av de egna aktiviteterna och redovisar dessa i anslutning till verksamhetsberättelsen.

Bilaga till

Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för
Stockholms stad

Bilagan skall ses som ett förslag på områden och innehåll som kan ingå i lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling. Förslaget är utarbetat av en arbetsgrupp med företrädare för arbetsförmedlingar och stadsdelsförvaltningar. Den skall ses som ett redskap för kontinuitet och samverkan.

Arbetsgruppen menar att de tre huvudområdena (personalsamverkan, målgrupper, insatser) kan ses som fasta inslag i samverkansöverenskommelser. Innehållet under respektive område kan däremot variera från tid till annan. Ett av syftena med att träffa samverkans-överenskommelser är ge stöd till medarbetarna som verksamma i det dagliga operativa arbetet. Rutiner och aktiviteter skall vara kända och kunna fortgå oberoende av vilka medarbetare som är verksamma i det dagliga arbetet. Lokala samverkansöverenskommelser ses över och uppdateras minst en gång per år eller vid behov.

Förslag till checklista/områdes- och innehållsförteckning vid upprättande av lokala samverkansöverenskommelser mellan stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling

PERSONALSAMVERKAN – Överenskomna Rutiner

- ✍ Personalutbildning (t.ex. gemensamma utbildningsdagar för stadsdelsförvaltningens och arbetsförmedlingens personal med angivande av målgrupper, syfte, åtagande om praktiska arrangemang etc.)
- ✍ Lokaler (t.ex. gemensamma personallokaler, fördelning av lokalkostnader för personal- eller aktivitetslokaler etc.)
- ✍ Medgivanden (avser rutiner för hur eftergift av sekretessbelagda uppgifter ska hanteras och dokumenteras)
- ✍ Handlingsplaner (t.ex. vilken typ av uppgifter som handlingsplanen skall innehålla, saker av betydelse för handläggningen inom respektive myndighet)
- ✍ Övrigt

MÅLGRUPPER – kan avse prioriteringar och varierar sannolikt över tid beroende på konjunktursvängningar

- ✍ Ungdomar
- ✍ Långtidsinskrivna
- ✍ Sjukskrivna (kan t.ex. avse sjukskrivna utan sjukpenning, samt personer med tidsbegränsade sjukbidrag)

✍ Nyanlända⁴

✍ Övriga

INSATSER – vilka resurser står till förfogande och hur samverkar vi kring dessa

✍ Anställningar med eller utan ekonomisk stöd (arbetspraktik, lönebidrag, offentligt skyddat arbete etc.)

✍ Utbildning

✍ Validering (t.ex. peka på möjligheter att hänvisa till SIN-LAN-projektet etc.)

✍ Praktik

✍ Övrigt

⁴ Kan också avse flyktingar och sfi-studerande. I sammanhanget skall noteras att det finns en "Lokal överenskommelse mellan Migrationsverket, arbetsförmedlingen Skärholmen, integrationsverket och utbildningsförvaltningen"